

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ
ສັນຕິພາບ ເອກະລາດ ປະຊາທິປະໄຕ ເອກະພາບ ວັດທະນາຖາວອນ

ເລກທີ 04 ພປ

ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ວັນທີ 16.01.2007

ລັດຖະດຳລັດ ຂອງປະຫານປະເທດ

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ

ກ່ຽວກັບການປະກາດໃຊ້ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ
ການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກ.

- ອີງຕາມລັດຖະທີມະນຸນ ແຫ່ງ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ໝວດ
ທີ VI ມາດຕາ 67 ຂໍ 1 ກ່ຽວກັບການປະກາດໃຊ້ລັດຖະທີມະນຸນ ແລະ ກົດໝາຍ ຫຼືສົງຫາ
ແຫ່ງຊາດໄດ້ຕົກລົງ ຮັບຮອງເອົາແລ້ວ;

- ອີງຕາມມະຕິຕິກລົງຂອງສະພາແຫ່ງຊາດ ແຫ່ງສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນ
ລາວ ສະບັບເລກທີ 05/ສພຊ, ລົງວັນທີ 27 ທັນວາ 2006 ກ່ຽວກັບການຮັບຮອງເອົາກົດໝາຍວ່າ
ດ້ວຍ ການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກ;

- ອີງຕາມໜ້າງສິລະເຫນີຂອງຄະນະປະຈຳສົງຫາແຫ່ງຊາດ ສະບັບເລກທີ 04/ຄປຈ, ລົງວັນທີ
10 ມັງກອນ 2007.

ປະຫານປະເທດ

ສາທາລະນະລັດປະຊາທິປະໄຕປະຊາຊົນລາວ ອອກລັດຖະດຳລັດ :

ມາດຕາ 1 : ປະກາດໃຊ້ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກ .

ມາດຕາ 2 : ລັດຖະດຳລັດສະບັບນີ້ ມີຜົນລັກສິດນັບແຕ່ວັນລົງລາຍເຊັນເປັນຕົ້ນໄປ.

ປະຫານປະເທດ ແຫ່ງ ລປປລາວ.

ຈຸມມາລີ ໄຊຢ່າສິນ

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ
ສັນຕິພາບ ເອກະລາດ ປະຊາທິປະໄຕ ເອກະພາບ ວັດທະນະຖາວອນ

ຮະພາແຫ່ງຊາດ

ເງກທີ 05 /ວພຊ

ມະຕິຕົກລົງ

29)

ຮະພາແຫ່ງຊາດ ແຫ່ງ

ອາຫາວະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ
ກ່ຽວກັບການຕິກິລົງຮັບຮອງເອົາກິດໝາຍວ່າດ້ວຍ
ການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ດິນປະໄຫຍດຂອງເດັກ

- ອີງຕາມມາດຕາ 53 ຂຶ້ 2 ຂອງລັດຖະທຳມະນຸນ ແລະ ມາດຕາ 3 ຂຶ້ 2 ຂອງກິດໝາຍວ່າດ້ວຍ
ສະພາແຫ່ງຊາດ ແຫ່ງສາຫາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ກ່ຽວກັບສິດ ແລະ ຫມາຫຼືຂອງສະ
ພາແຫ່ງຊາດ.

ພາຍຫລັງທີ່ກາອຸປະຊຸມສະໄໝສາມັນເຫຼືອທີ 2 ຂອງສະພາແຫ່ງຊາດຊຸດທີ VI ໄດ້ຄືນຄວ້າພິຈາລະ
ນາຢ່າງກວ້າງຂວາງ ແລະ ເລີກເຊື່ງ ກ່ຽວກັບເນື້ອໃນຂອງກິດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ດິນປະ
ໄຫຍດຂອງເດັກ ໃນວາລະປະຊຸມຕອນເຊົ້າຂອງວັນທີ 27 ພັນວາ 2006;

ກອງປະຊຸມໄດ້ຕິກິລົງ:

- ມາດຕາ 1. ຮັບຮອງເອົາກິດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ດິນປະໄຫຍດຂອງເດັກ ດ້ວຍຄະແນນ
ຄົງເຫັນດີເປັນເອກະສັນ.
- ມາດຕາ 2. ມະຕິຕົກລົງສະບັບນີ້ ມີຄືນສັກລິດນັບແຕ່ວັນລົງລາຍເຊັນເປັນຕົ້ນໄປ.

ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ວັນທີ 27 ພັນວາ 2006

ປະທານສະພາແຫ່ງຊາດ

ທອງທີ່ ທໍາມະນຸງ

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ
ສັນຕິພາບ ເອກະລາດ ປະຊາທິປະໄຕ ເອກະພາບ ວັດທະນະຖາວອນ

ສະພາແຫ່ງຊາດ

ເລກທີ 05 /ສພຊ
ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ວັນທີ 27 ທັນວາ 2006

ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກ

ພາກທີ I ບົດບັນຍັດທີ່ວໄປ

ມາດຕາ 1. ຈຸດປະສົງ

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກ ກໍານົດທີ່ລັກການ, ລະບຽບການ ແລະ ມາດຕະການກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງ, ການຕິດຕາມ, ກວດກາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກບັນດາເພົ່າ ລວມທັງ ມາດຕະການດໍ່ສູ້ວາງທີ່ເຕີດຕໍ່ເດັກ ແນໃສ່ເຮັດໃຫ້ເດັກມີຄວາມ ສິນບູນຫາງດ້ານຮ່າງກາຍ, ຈົດໃຈ ແລະ ມັນສະໜອງ, ມີຄຸນຄືມບັດ, ຄວາມຮູ້, ຄວາມສາມາດ, ສາມາດດໍາ ລົງຊີວິດໃນສັງຄົມຢ່າງມີຄຸນນະພາບ ແລະ ກາຍເປັນຜູ້ສືບທອດທີ່ດີຂອງຊາດ.

ມາດຕາ 2. ການອະທິບາຍຄໍາສັບ

ຄໍາສັບຕ່າງໆທີ່ນໍາໃຊ້ໃນກົດໝາຍສະບັບນີ້ ມີຄວາມໝາຍດັ່ງນີ້:

1. ເດັກ ໝາຍເຖິງ ບຸກຄົນທີ່ມີອາຍຸຕໍ່ກວ່າ ສີບແປດ ປີ;
2. ເດັກທີ່ຕ້ອງການການປົກປ້ອງພື້ເສດ ໝາຍເຖິງ ເດັກກໍາພົາ, ກໍາພອຍ, ເດັກທີ່ຖືກປະ ຖົມ, ເດັກທີ່ຖືກປະລະ ຫລື ເດັກທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການເອົາໃຈ ໄສ່ຈາກຟໍ່ແມ່ ໃນການເບິ່ງແຍງ ລົງງາດ, ເດັກທີ່ຖືກທ່າຮ້າຍຮ່າງກາຍ, ເດັກທີ່ຖືກຫາລຸນຫາງເພດ, ເດັກທີ່ກາຍເປັນໄສແຍ ນີ, ດີກເປັນເຫັນເຫັນຂອງການຕໍ່ມະນຸດ, ເດັກທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ໃນສະພາບທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ ຮ້າຍແຮງຕໍ່ຊີວິດ, ອຸຂະພາບ ຫລື ບຶກຊຸດຮີແຮງງານ, ເດັກນ້ອຍອົບພະວິບ, ເດັກທີ່ຕິດ ຢາເສບຕົວ, ເດັກທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທິບຈາກໄອກເອດ ຫລື ເຊື້ອເວັ້ສໄອວີ ແລະ ເດັກທີ່ ເປັນຜູ້ຖືກເສັຍຫາຍ ໃນຂະບວນການດໍາເນີນກະດີ;

3. **ເຕັກພິການ ແນຍາຍເຖິງ ເຕັກທີ່ບໍ່ມີຄວາມສົມບູນທາງດ້ານຮ່າງກາຍ,ຈິດໃຈ ທີ່ ມັນສະໜອງ ຂຶ້ງສ້າງຄວາມທໍລະມານ ແລະ ສົ່ງເຜີນສະຫຼອນຕໍ່ການເຕີບໃຫຍ່ ແລະການພັດທະນາຂອງເຕັກ. ການພິການຕັ້ງກ່າວ ອາດຈະເກີດຂຶ້ນໃນເວລາເກີດ ຫລື ທັງການເກີດ;**
4. **ເຕັກທີ່ຖືກປະໂລຍ ແນຍາຍເຖິງ ເຕັກທີ່ຂາດການເອົາໃຈໄສ່ເບິ່ງແຍງລົງງຽດ, ສຶກສາອົບຮົມ, ສົ່ງເຄີມ, ສະໜອງເງື່ອນໄຂທີ່ຈໍາເປັນໃນການພັດທະນາຂອງເຕັກ ຈາກໜໍ້ແມ່ ຫລື ຕູ້ປົກຄອງ ເຊັ່ນ: ດ້ານຊຸຂະພາບ,ໄພຊະນາການທີ່ພຽງຟ້ວ ແລະຖືກຫຼັກອະນາໄມ, ດ້ານທີ່ຢູ່ອາໄສທີ່ປອດໄພ, ດ້ານການສຶກສາ, ການພັດທະນາທາງດ້ານຈິດໃຈ ບິນພັນຖານເງື່ອນໄຂທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງຄອບຄົວ;**
5. **ເຕັກທີ່ຖືກປະຫຼຸມ ແນຍາຍເຖິງ ເຕັກທີ່ຖືກປອຍປະຈາກໜໍ້ແມ່ ຫລື ຕູ້ປົກຄອງ ໃນການຄຸ້ມຄອງເບິ່ງແຍງ ແລະລົງງຽດ;**
6. **ເຕັກກໍາເພົ້າ ແນຍາຍເຖິງ ເຕັກທີ່ຍໍ່ ຫລື ແມ່ ໄດ້ເສັຍຊີວິດ;**
7. **ເຕັກກໍາພອຍ ແນຍາຍເຖິງ ເຕັກທີ່ ພໍ ແລະ ແມ່ ໄດ້ເສັຍຊີວິດທັງໝົດ;**
8. **ເຕັກທີ່ຖືກຫ້າຮ້າຍຮ່າງກາຍ ແນຍາຍເຖິງ ເຕັກທີ່ຖືກຫຼັບຕີ ຫລືທໍລະມານ ຈາກໜໍ້ແມ່, ຕູ້ປົກຄອງ ຫລື ຕູ້ອື່ນງົງ;**
9. **ເຕັກທີ່ຖືກລ່ວງລະເມີດທາງເພດ ແນຍາຍເຖິງ ເຕັກທີ່ຖືກຂຶ່ມຂັນຫ້າຊ້າເລີາ, ຖືກຫ້າຊ້າເລີາ ຫລື ປົກຫ້າໂອນນາຈານ;**
10. **ເຕັກທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໄອກເອດ ຫລື ເຊື້ອເຂົ້າໄອວີ ແນຍາຍເຖິງ ເຕັກທີ່ເປັນໄອກເອດ, ຕິດເຊື້ອເຂົ້າໄອວີ, ເຕັກທີ່ເປັນກໍາເພົ້າ, ກໍາພອຍ ທີ່ເນື້ອງມາຈາກເຊື້ອເຂົ້າໄອວີ/ເອດ ຫລື ເຕັກທີ່ໄດ້ອາໄສຢູ່ກັບສະມາຊຸກຄອບຄົວທີ່ເປັນໄອກເອດ ຫລື ຕິດເຊື້ອເຂົ້າໄອວີ;**
11. **ເຕັກດ້ອຍໄອກາດ ແນຍາຍເຖິງ ເຕັກທີ່ຂາດເງື່ອນໄຂອັນຈຳເປັນ ໃນການຕອບສະໜອງ ຫລື ອໍານວຍຄວາມສະດວກ ແກ່ການພັດທະນາຄວາມສູ້ຄວາມສາມາດ;**
12. **ເຕັກກະທຳຜິດ ແນຍາຍເຖິງ ເຕັກທີ່ຖືກດໍາເນີນຄະດີອາຍາ: ເປັນຕູ້ຖືກຫາ, ເປັນຈຳເລີຍຫລື ປົກສານຕັດສິນວ່າມີຄວາມຜິດຫາງອາຍາ;**
13. **ຕູ້ປົກຄອງເຕັກ ແນຍາຍເຖິງ ຕູ້ທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ເຕັກ ຕີກັນກັບໜໍ້ແມ່ຂອງເຕັກ;**
14. **ນັກສັງຄົມສຶກເຄາະ ແນຍາຍເຖິງ ບຸກຄົນທີ່ໄດ້ຮັບການແຕ່ງຕັ້ງຈາກອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ມີງ່ວຂ້ອງຂອງລັດ ເພື່ອໃຫ້ການຄ່ວຍເຫຼືອເຕັກທີ່ຕ້ອງການການປົກປ້ອງພິເສດ;**
15. **ການຫາລຸມເຕັກ ແນຍາຍເຖິງ ກາມກະທຳ ຫລື ການເມີນເລີຍ ຂຶ້ງເປັນການຫ້າຮ້າຍຮ່າງກາຍ, ກໍາລາຍຈຶ່ງໃຈຂອງເຕັກ, ການລ່ວງລະເມີດທາງເພດຕໍ່ເຕັກ, ການຍຸ້ຍົງໃຫ້ເຕັກກະທຳຜິດ ຫລື ກະທຳໃນສົ່ງທີ່ມີເຜີນສະຫຼອນຕໍ່ຮ່າງກາຍ ຫລື ຈິດໃຈຂອງເຕັກ;**
16. **ການປົກປ້ອງເຕັກ ແນຍາຍເຖິງ ການເຄື່ອນໄຂວະຂອງບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງ ແມ່ໄລຮັບປະກັບໃຫ້ເຕັກມີຊີວິດ ແລະເຕີບໃຫຍ່, ໄດ້ຮັບການພັດທະນາທາງດ້ານຄຸນຄົມບັດ,ຄວາມ**

- ຮູ້, ຄວາມສາມາດ, ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງທາງດ້ານລືດ ແລະເປັນປະໄຫຍດ, ສາມາດເຂົ້າ
ຮ່ວມການເຄື່ອນໄຫວໃນສັງຄົມຢ່າງມີປະສິດທິພາບ;
17. ການຊ່ວຍເຫຼືອເຕັກ ໝາຍເຖິງ ການເຄື່ອນໄຫວຂອງບຸກຄົນ ແລະການັດຕັ້ງ ເພື່ອກອບ
ກຸ້ເອົາເຕັກທີ່ຕົກຢູ່ໃນອັນຕະລາຍ, ຕອບສະບັບອງຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງເຕັກ, ມໍາ
ສິ່ງເຕັກກັບຄົນສູ່ຄອບຄົວ ແລະ ເພື່ອໃຫ້ເຕັກປັບຕົວເຂົ້າກັບສັງຄົມ;
 18. ສູນຜິກອົບຮົມສໍາລັບເຕັກກະທ້າຜິດ ໝາຍເຖິງ ສູນສໍາລັບສິກສາອົບຮົມດ້ານແນວຄົດ
ແລະການກະທ້າຂອງເຕັກ ລວມທັງການຜິກວິຊາຊັບ ເພື່ອໃຫ້ເຕັກກັບເປັນຄົນດີຂອງສັງ
ຄົມ;
 19. ການສືບສວນ-ສອບຖາມ ໝາຍເຖິງ ການສືບສວນ-ສອບສວນໃນຄະດີເຕັກກະທ້າຜິດ.

ມາດຕາ 3. ສິດຂອງເຕັກ

ເຕັກທຸກຄົນ ມີສິດພື້ນຖານດັ່ງນີ້:

1. ດໍາລົງຊີວິດຢ່າງປອດໄພ ແລະໄດ້ຮັບການັດທະນາທາງດ້ານຮ່າງກາຍ ແລະ ຈິດໃຈຢ່າງ
ເໝາະສິມ;
2. ໄດ້ຮັບການຈົດທະບຽນການເກີດ, ການເຫັນຊື່ ແລະ ນາມສະກຸນ ແລະ ໄດ້ລັບຊາດ;
3. ຜົກຮັບຮູ້ ແລະໄດ້ຮັບການເບິ່ງແຍງດູແລ ຈາກໝໍ່ແມ່ ແລະບໍ່ຖືກແຍກອອກຈາກໝໍ່ແມ່ ເວັ້ນ
ເສຍແຕ່ ໃນກ່າລະນີເພື່ອປົກປ້ອງເປັນປະໄຫຍດຂອງເຕັກ;
4. ໄດ້ຮັບການເບິ່ງແຍງດ້ານສຸຂະພາບ, ການເປັນປົວ ແລະເຫັນພູຖຸສຸຂະພາບໃນເວລາເຈັບເປັນ;
5. ໄດ້ຮັບການສິກສາ ເພື່ອໃຫ້ມີຄຸນສິນບັດ, ຄວາມຮູ້, ຄວາມສາມາດ, ພອນສະຫວັນ,
ການກໍ່ລ້າງດ້ານວິຊາຊັບ, ສິມືແຮງງານ ແລະ ມົວງາກເຮັດງານທ່າ;
6. ປາກເວົ້າ, ສະແດງຄ້າຄົດຄ້າເຫັນ, ພົບປະ ແລະແລກປ່ຽນບົດຮຽນທີ່ດີ ກັບເຕັກດ້ວຍກັນ,
ເຂົ້າຮ່ວມກິດຈະກໍາທາງສັງຄົມ, ສິນລະປະ, ວັນນະຄະດີ, ກິລາກາຍະກໍາ ແລະການັດ
ຜ່ອນທີ່ເໝາະສິມກັບໄວອາຍຸຂອງເຕັກ;
7. ໄດ້ຮັບ ແລະຮູ້ຂໍມູນຂ່າວສານ ຂຶ້ງມີເນື້ອໃນຫ້ເໝາະສິມກັບໄວອາຍຸ ແລະລະດັບການັດ
ທະນາຄອງເຕັກ ພ້ອມທັງໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງຈາກຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ທີ່ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່
ເຕັກ;
8. ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງຈາກທຸກຮູບການຫາລຸມ ທາງດ້ານຮ່າງກາຍ ແລະ ຈິດໃຈຕໍ່ເຕັກ;
9. ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງພິເສດ ໃນຂະບວນການຍຸຕິທໍາ;
10. ໄດ້ຮັບສິດອື່ນງາຕາມທີ່ໄດ້ກໍາມີດໄວ້ໃນກິດໝາຍ.

ມາດຕາ 4. ດິນປະໄຫຍດສູງສຸດຂອງເດັກ

ໃນການຕີກລົງທຸກ່ານໜ້າທີ່ພິວພັນກັບເດັກ ເປັນດີນ ບັນຫາ ການເປົ່າແຍ້ງລົງດູເດັກ, ການແຕ່ງຕັ້ງຊື່ປົກຄອງເດັກ, ການເອົາເດັກເປັນລູກລົງ, ການສຶກສາ, ການປິ່ນປົວເດັກ ແລະ ການດໍາເນີນຄະດີອາຍາສ່າລັບເດັກ ຕ້ອງຖືເປີນປະໄຫຍດສູງສຸດຂອງເດັກເປັນປັດໃຈຄໍ້າຄົນ.

ມາດຕາ 5. ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງເດັກ

ເດັກທຸກຄົນ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕົ້ນຕໍ່ຕັ້ງນີ້ :

1. ເຄົາລົບນັບຖື ພໍແມ່, ຜູ້ປົກຄອງ, ສະມາຊຸກພາຍໃນຄອບຄົວ, ຖຸ, ອາຈານ, ຫ່າມຜູ້ນໍາ, ຜູ້ອ້າຍສູງ, ເຄົາລົບສິດຂອງຄົນອື່ນ;
2. ອຸວຍເຫຼືອພໍແມ່, ຄອບຄົວ, ໝູ່ເໝື່ອນ, ຜູ້ອ້າຍສູງ ແລະ ຄົນພິການ ຕາມຄວາມສາມາດ;
3. ອຸ່ນໝັນຮ່າຮຽນ ຢ່າງໜ້ອຍໃຫ້ຮຽນຈົບຂັ້ນປະດົມ, ເຄົາລົບ ແລະ ປະຕິບັດກົດລະບຽບຂອງໄຮງຮຽນຢ່າງເສັ້ນງວດ;
4. ຮັກສາລຸຂະພາບ, ອະນາໄມ, ອົງສາຫາລະນະປະໄຫຍດ ແລະ ສົ່ງແວດລົ້ມ;
5. ເຄົາລົບ ແລະ ປະຕິບັດລັດຖະທຳມະນຸນ, ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການຕ່າງໆ ຂອງລັດ;
6. ສັດຊື່ບົລິສຸດ, ຮັກບ້ານເກີດເມືອງນອນ, ຮັກປະເທດຊາດ, ຮັກຜູ້ມີຄຸນງາມຄວາມດິຕໍ່ປະເທດຊາດ, ນັບຖືວັດທະນະທໍ່, ຮິດຄອງປະເພນີອັນດີງາມຂອງຊາດ;
7. ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນກິດຈະກຳຫາງສັງຄົມ ບັນຫັນຖານຄວາມສາມາດຂອງຕົນ.

ມາດຕາ 6. ການບໍ່ຈໍາແນກເດັກ

ເດັກທຸກຄົນ ມີຄວາມສະເໜີພາບໃນທຸກດ້ານ ໄດ້ບໍ່ຈໍາແນກ ແພດ, ເຊື້ອຊາດ, ຊຸນເຜົ້າ, ພາສາ, ຄວາມເຊື້ອນິ້ນ, ສາສະໜາ, ສະພາບຫາງດ້ານຮ່າງກາຍ, ຖານະຫາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ຂອງຄອບຄົວ.

ມາດຕາ 7. ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງເດັກ

ລັດ, ສັງຄົມ ແລະ ຄອບຄົວ ຕ້ອງລ້າງເງື່ອນໄຂໃຫ້ເດັກມີສ່ວນຮ່ວມໃນກິດຈະກຳຕ່າງໆ, ອອກຄ້າ ຈິດຄ້າເຕັ້ນຕໍ່ບັນຫາທີ່ພິວພັນກັບເດັກ. ຄ່າເຕັ້ນເງື່ອນນີ້ ຕ້ອງໄດ້ຮັບພິຈາລະນາ ຂໍ້ງຊາ ບັນຫັນຖານອ້າຍ ແລະ ຄວາມສາມາດຂອງເດັກໃນການຈໍາແນກຄວາມຖືກຜິດ.

ມາດຕາ 8. ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງລັດ

ລັດ ເຫັນຄວາມສ້າລັນຂອງເດັກຕໍ່ການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ພັດທະນາປະເທດຊາດ, ລັດ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບວ່າງນະໄຍບາຍກ່ຽວກັບວົງກາງານສຶກສາອົບຮິມ ແລະ ວ່າລ້າງເດັກ ໃຫ້ເດັກມິນທີ່ໃຈຮັກຊາດ, ບ້າມຕິດເມືອງນອນ, ສ້າງ ແລະ ຂະຫຍາຍໄຮງຮຽນສາມັນ, ໄຮງຮຽນວິຊາຊີບ, ລະຖານທີ່ບໍ່ແຍ້ງປິວໃຫ້

ມາດຕາ 9. ຄວາມຮັບຜິດຂອບຂອ່ານາຄີມ

ສັງຄົມ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບປະກອບຂ່າວນສ້າງ ແລະພັດທະນາເຕັກ ທາງດ້ານຮ່າງກາຍ, ສະເຕີເປັນ
ຢາ ເປັນຕົ້ນ ແມ່ນເຂົ້າຮ່ວມໃນການສ້າງສະຖານທີ່ເປັນປົວຊຸຂະພາບ, ສຶກສາຮ່າງງານ, ເລື່ອນໄຫວລິນລະປະ
ວັນນະຄະດີ, ກິລາກາຍຍາກໍາ ແລະ ປົກປ້ອາເຕັກ ຈາກສິ່ງຫຍິ້ຫຼັກໃນສັງຄົມ.

มากถึง 10 ครั้งรับผิดชอบเรื่องที่แม้ ตีบิกกอกอาจเอ็งก

ພໍ່ແມ່, ດັບປຸງຄອງເຕັກ ມີຄວາມຮັບຜິດຂອບດັ່ງນີ້:

1. ເບີ່ງແຍງລົງດູເຕັກໃຫ້ເຕີບໃຫຍ່, ເອົາໃຈໄສ້ຮັກສາຄວາມປອດໄພຂອງເຕັກ, ຊຸກຍຸ້ ແລະ ສິ່ງເສີມການພັດທະນາເຕັກ ຢ່າງຮອບດ້ານ, ບົກປ້ອງເຕັກຈາກໄພຂັນຕະລາຍເຊັ່ນ: ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ, ການລວຍໄສ້, ການກົດຂຶ້ນຮຸດຮືດທຸກຮູບແບບ;
 2. ຮັບປະກັນໃຫ້ເຕັກໄດ້ຮັບການຮັກສາສຸຂະພາບຂັ້ນພື້ນຖານ;
 3. ຊຸກຍຸ້, ສິ່ງເສີມ, ສ້າງເຖິງອັນໄຂ ແລະອໍານວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ເຕັກໄດ້ເຫັນໄຮງຮຽນ ຢ່າງໜ້ອຍໃຫ້ຈິບຂັ້ນປະຖຸມ;
 4. ສຶກສາອົບຮົມເຕັກ ໃຫ້ເປັນຄົນດີຂອງຄອບຄົວ, ສັງຄົມ ແລະເປັນຜູ້ສືບຫອດພາລະກິດ ຂອງປະເທດຊາດ;
 5. ເປັນຜູ້ຕາງໜ້າຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍຂອງເຕັກ, ບົກປ້ອງລິດ ແລະເປັນປະໂຫຍດຂອງເຕັກ ຢູ່ສານ ແລະ ສະຖານທີ່ອັນງົງ;
 6. ປະເທດຕົນເປັນແບບຢ່າງທີ່ດີໃຫ້ແກ່ເຕັກ;
 7. ມີຄວາມຮັບຜິດຂອບອື່ນາຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ.

ມາດຕະຖານ

ເພື່ອຮັບປະການພັດທະນາ ແລະ ປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໄຫຍດຂອງເດັກ ລັດເຫັນຄວາມຈໍາເປັນຕ້ອງຄ້າງກອງທຶນຂຶ້ນ. ແຫ່ງລ່າງຄອງກອງທຶນໄດ້ມາຈາກ :

- ງົບປະມານຂອງລັດ;
 - ການປະກອບສ່ວນຂອງບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງພາຍໃນປະເທດ;
 - ການຊ່ວຍເຫຼືອຂອງຕ່າງປະເທດ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ;
 - ພະລັກຄົມ.

ก้านจิตต์ฯ และ งานเรื่องໃຫວຂອງກຂ້າມືນ ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນລະບົກການສະເພາະ.

ມາດຕາ 12. ການພິວເຕັນຮ່ວມມືສາກົນ

ລັດສິ່ງເລີມການພິວເຕັນຮ່ວມມືສາກົນກ່ຽວກັບການປົກປ້ອງຄົດ ແລະ ຜົນປະໄຫຍດຂອງເຕັກ ດັວຍການແລກປຸ່ງບົດຮຽນ ແລະ ຂຶ້ນຂ່າວສານ, ການກໍ່ລ້າງ ແລະ ປ້າລຸ່າພະນັກງານ, ການຍາດແຍ່ງການຊ່ວຍເຫຼືອ ແລະ ອື່ນງ.

ພາກທີ II

ການຮັກສາສຸຂະພາບ, ພະບູນຄອບຄົວ ແລະ ການເບິ່ງແຍງລົງດູເຕັກ

ໝວດທີ 1

ການຮັກສາສຸຂະພາບເຕັກ

ມາດຕາ 13. ການສະໜອງຂຶ້ນຂ່າວສານດ້ານສຸຂະພາບ

ເຕັກທຸກຄົນ ມີສິດສົງນັ້ນ ແລະ ໄດ້ຮັບຂຶ້ນຂ່າວສານດ້ານສຸຂະພາບທີ່ຖືກຕ້ອງ ແລະ ພົງປ່ຽນ ຈາກວິຫະຍຸ, ໄຫລະພາບ ແລະ ສື່ມວນຊຸມອື່ນງ.

ຂະແໜງການສາຫາລະນະສຸກ, ສຶກສາ, ຖະແຫລງຂ່າວ-ວັດທະນະຫໍາ, ສື່ມວນຊຸມ ແລະ ການຈັດຕັ້ງຕ່າງງາງໃນສັງຄົມ ຫ້າງຍາກລັດ ແລະ ເອກະຊຸມ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຫລື ປະກອບສ່ວນໃນການສະໜອງຂຶ້ນຂ່າວສານດ້ານສຸຂະພາບໃຫ້ແກ່ເຕັກຢ່າງເປັນປົກກະຕິ.

ມາດຕາ 14. ການຮັກສາສຸຂະພາບ ແລະ ການໄພຊະນາການສໍາລັບແມ່ຍິງຖືພາ

ລັດ ເອົາໃຈ ໃສ່ໃຫ້ແມ່ຍິງຖືພາໄດ້ຮັບການບໍລິການ ຫາງດ້ານສຸຂະພາບໃນເວລາຖືພາ ແລະ ຫັ້ງອອກລູກແລ້ວ ຕາມລະບົງບກາມ ເປັນຕົ້ນ ການກວດກາ, ການຕິດຕາມເບິ່ງຄວາມລ່ຽງຕ່າງງາງ ຫຼື ອາດຈະເກີດຂຶ້ນຕໍ່ແມ່ຍິງຖືພາ ແລະ ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອໃນການອອກລູກ.

ບຸກຄົນ ແລະ ອິງການຈັດຕັ້ງ ປະກອບສ່ວນໃຫ້ຂຶ້ນຂ່າວສານແກ່ແມ່ຍິງທີ່ພວມຖືພາຮູ້, ເຊົາໃຈກ່ຽວກັບການໄພຊະນາການ ເປັນຕົ້ນ ການກິນອາຫານທີ່ມີຄຸນປະໄຫຍດ ແລະ ບໍ່ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ສຸຂະພາບ ເພື່ອໃຫ້ເຕັກເກີດມາມີຄວາມສິມບຸນຫາງດ້ານຮ່າງກາຍ, ຈຶດໃຈ ແລະ ມັນສະແພອງ.

ມາດຕາ 15. ການຮັກສາສຸຂະພາບເຕັກຂັ້ນເຫັນຖານ

ລັດ ສ້າງເງື່ອນໄຂ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ເຕັກໄດ້ຮັບການຮັກສາສຸຂະພາບຕໍ່ນີ້:

1. ໄດ້ຮັບການເອົາໃຈໃໝ່ເບິ່ງແຍງດູແລ້ວແຕ່ລູໃນຫ້ອງແມ່ເປັນຕົ້ນມາ;
2. ໄດ້ຮັບການສັກ-ຢອດຢາກັນພະຍາດ ຕາມອາຍຸຂອງເຕັກຢ່າງຄືບຖ້ວນ;
3. ໄດ້ຮັບການຕອບສະບັບສຸຂະພາບໂດຍກຳນົດກຳນົດໄຟ, ດື່ມນົ່ວ່າມີຄະດີ, ດ້ວຍໃຈວິດລູໃນສະພາບແວດລ້ອມທີ່ດີ, ປອດໄພຈາກມີນລະພາວະທີ່ເປັນອັນຕະລາຍຮ້າຍແຮງຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງເຕັກ;

4. ໄດ້ຮັບການສະໜອງຂໍ້ມູນຂ່າວຄານ ແລະ ການສຶກສາທາງດ້ານການຮັກສາສຸຂະພາບ ທີ່ສອດຄ່ອງກັບລະດັບໄວ່ອາຍ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງເດັກ;
5. ສາມາດໃຊ້ການບໍລິການປິ່ນປົວ ແລະ ການຫັ້ນຜູ້ສຸຂະພາບ;
6. ໄດ້ຮັບການກວດກາ ແລະ ຕິດຕາມສຸຂະພາບຢ່າງເປັນປົກກະຕິ.

ມາດຕາ 16. ການຕິດຕາມ ແລະ ການປິ່ນປົວສຸຂະພາບຂອງເດັກ

ເດັກພາຍຫຼັງເກີດ ມີສິດໄດ້ຮັບການກວດກາສຸຂະພາບ ແລະ ຕິດຕາມການຈະເລີມເຕີບໄຕ ຢ່າງເປັນປົກກະຕິ.

ເຕັກອາຍ ສືບຫຼາ ປີ ຫາ ດ້ວຍວ່າ ສືບແບດ ປີ ມີສິດຕັດສິນໃຈໃນການເລືອກວິທີ ຫລື ສະຖານທີ່ເປັນປົວທີ່ເໝາະລົມ ເວັນເສຍແຕ່ເດັກນີ້ ຫາກູ່ໃນການຄວບຄຸມຂອງເຈົ້ານັ້ນທີ່ ຫລື ບໍ່ມີສະຕິລົມບຸນ.

ເຕັກພິການ, ເດັກທີ່ຖືກປະເທິງ, ເຕັກຄອບຄົວຫຼາຍາກ ໃນເວລາເຈັບເປັນ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການກວດ ແລະ ປິ່ນປົວໃນສະຖານທີ່ບໍລິການປິ່ນປົວແຫ່ງຕ່າງໆ ໂດຍກອງທີ່ມີຄົງເຄາະຂອງລັດເປັນຜູ້ເສັຍໃຫ້.

ມາດຕາ 17. ການຮັກສາເດັກທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທີບຈາກໄອກເອດ ຫຼື ເຊື້ອເອລໄອວີ

ລັດ ແລະ ສັງຄົມ ຕ້ອງສ້າງເງື່ອນໄຂໃຫ້ເດັກທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທີບຈາກໄອກເອດ ຫລື ເຊື້ອເອລໄອວີ ໄດ້ເຂົ້າເຖິງການບໍລິການ ຫາງດ້ານການຮັກສາສຸຂະພາບ, ການສຶກສາ, ການດ້າລົງຊີວິດຮ່ວມກັບຄອບຄົວ ແລະ ປົກປ້ອງເຕັກຈາກການຈໍາແນກຫຼາກຮູບແບບຈາກຮູມຊົນ ແລະ ສັງຄົມ.

ລັດ ສ້າງເງື່ອນໄຂໃຫ້ເດັກທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທີບຈາກໄອກເອດ ຫຼື ເຊື້ອເອລໄອວີ ໄດ້ຮັບນະໂຍບາຍ ກ່ຽວກັບການປ້ອງກັນ ແລະ ການຮັກສາສຸຂະພາບດັ່ງນີ້ :

1. ຕ້ອງມີມາດຕະການປ້ອງກັນການຕິດເຊື້ອເອລໄອວີ/ເອດ ເປັນດັ່ງຈາກແມ່ສູ່ລູກ;
2. ໃຫ້ຄ່າປົກລາດເດັກທີ່ເປັນໄອກເອດ ຫຼື ຕິດເຊື້ອເອລໄອວີ. ບໍ່ໃຫ້ບ້າງຄັບເດັກໄປກວດ ເພື່ອຊອກຫາເຊື້ອ ເອລໄອວີ/ເອດ ແລະ ສະພາບການຕິດເຊື້ອພະຍາດຂອງເດັກ ຕ້ອງຮັກສາເປັນຄວາມລັບ;
3. ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອໃນການປິ່ນປົວ ແລະ ການຮັກສາສຸຂະພາບເດັກທີ່ຕິດໄອກເອດ ຫຼື ເຊື້ອເອລໄອວີ ລວມທັງການໃຫ້ຢາຕ້ານເຊື້ອ ແລະ ຢາເປັນປົວຕ່າງໆ;
4. ອຸກຫຼູ້ສ້າງຄົມ ແລະ ອຸມຊົນ ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອແກ່ເດັກທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທີບຈາກໄອກເອດ ຫຼື ຕິດເຊື້ອເອລໄອວີ.

ມາດຕາ 18. ຄວາມຮັບຜົດຊອບຂອງລັດໃນການປົກປ້ອງເຕັກຈາກອຸປະຕິເຫດ

ລັດ ມີຄວາມຮັບຜົດຊອບວ່າງລະບຽບການ, ມາດຕະການ, ອຸກຫຼູ້ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເພື່ອປົກປ້ອງເຕັກຈາກອຸປະຕິເຫດຕ່າງໆ ທີ່ມີເມີນເສັຍຫາຍຕໍ່ຊີວິດ ຫລື ສຸຂະພາບຂອງເດັກ ເປັນດັ່ງ ຄວາມເປັນລະບຽບຮູບຮ້ອຍ, ຄວາມປອດໄພຂອງການຈະລາຍອນໃນທ້ອງຖານນີ້ ແລະ ໃນສະຖານທີ່ລັງເຕັກ.

ໝວດທີ 2

ທະບຽນຄອບຄົວຂອງເຕັກ

ມາດຕາ 19. ການຈົດທະບຽນການເກີດຂອງເຕັກ

ເຕັກທີ່ເກີດຢູ່ໄຮງໝໍ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການຢືນຢັນຈາກໄຮງໝໍນັ້ນ ແລ້ວໃຫ້ໜໍ້ ຫລື ແມ່ ນໍາເອກະສານ
ຮູ່ກ່າວ ໄປແຈ້ງຕໍ່ນາຍບ້ານບ່ອນທີ່ຕິນຢູ່ ຫລື ບ່ອນທີ່ຕິນໄດ້ຈົດທະບຽນສໍາມະໄນ້ຄົວ ເພື່ອຈົດທະບຽນການ
ເກີດຂອງເຕັກ.

ເຕັກທີ່ບໍ່ເກີດຢູ່ໄຮງໝໍ ໃຫ້ໜໍ້ແມ່ໄປແຈ້ງຕໍ່ນາຍບ້ານບ່ອນທີ່ຕິນຢູ່ ຫລື ບ່ອນທີ່ຕິນໄດ້ຈົດທະບຽນສໍາ
ມະໄນ້ຄົວ ເພື່ອຈົດທະບຽນການເກີດຂອງເຕັກ.

ໃນກໍລະນີທີ່ເຕັກເກີດຢູ່ຕ່າງປະເທດ ໃຫ້ໜໍ້ ຫລື ແມ່ ໄປແຈ້ງຕໍ່ສະຖານຸດແຫ່ງ ສປປ ລາວ ຫລື
ກົງສູນໃຫຍ່ແຫ່ງ ສປປ ລາວ ປະຈຳປະແດນນັ້ນ ເພື່ອຈົດທະບຽນການເກີດຂອງເຕັກ.

ການຈົດທະບຽນການເກີດຂອງເຕັກ ໃຫ້ດ້ານີ້ມາຍໃນກໍານົດ ສາມລືບວັນ ນັບແຕ່ວັນເຕັກເກີດ
ເປັນຕົ້ນໄປ.

ນອກຈາກນີ້ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທະບຽນຄອບຄົວ.

ມາດຕາ 20. ຂໍ້ ແລະ ນາມສະກຸນຂອງເຕັກ

ເຕັກທຸກຄົນ ມີສິດໄດ້ຮັບການຕັ້ງຂໍ ແລະ ນາມສະກຸນ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນມາດຕາ 31 ຂອງ
ກົດໝາຍຄອບຄົວ.

ມາດຕາ 21. ສັນຊາດຂອງເຕັກ

ສັນຊາດຂອງເຕັກ ແມ່ນໃຫ້ກໍານົດຕາມສັນຊາດຂອງພໍ່ແມ່ ຖ້າວ່າ ພໍ່ແມ່ ຫາກມີສັນຊາດດັງວັນ.
ໃນກໍລະນີທີ່ພໍ່ແມ່ ຫາກມີສັນຊາດຕ່າງວັນ ເຕັກອາດຈະເອົາສັນຊາດຂອງພໍ່ ຫລື ແມ່ ກ່າໄດ້ ໄດຍ
ປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສັນຊາດລາວ.

ໝວດທີ 3

ການເນັ້ງແຍງລັງດູເຕັກ

ມາດຕາ 22. ການໃຫ້ຄວາມອິບຊຸ່ນແກ່ເຕັກ

ພໍ່ແມ່, ຜູ້ປຶກຄອງ, ສະມາຊິກອື່ນໃນຄອບຄົວ, ຍາດພື້ນອົງ, ສັງຄົມ ແລະ ອົງການຈົດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວ
ຂອງ ຕ້ອງໃຫ້ຄວາມອິບຊຸ່ນແກ່ເຕັກ ດ້ວຍຄວາມໃກ້ຊືດ, ວັກແຍງ, ໃຫ້ຄ້າປຶກສາຫາລື, ສຶກສາອົບຮົມ, ຊ່ວຍ
ເຫຼືອ ແລະ ຂຶ້ນງໍ ເພື່ອພັດທະນາຫາງດ້ານຮ່າງກາຍ, ຈິດໃຈ ແລະມັນສະໜອງຂອງເຕັກ.

ພໍ່ ແລະແມ່ທີ່ຢ່າຮ້າງວັນ ຕ້ອງຮັກລາລາຍສ້າງບັນລຸກ ໄດຍສະເພາະເຕັກທີ່ຢ້າງບໍ່ທັນບັນລຸນີທີ່
ພາວະ.

ມາດຕາ 23. ຜູ້ປີກຄອງເດັກ

ເດັກທີ່ຂາດພໍແມ່ ມີຄືດໄດ້ຮັບການເບິ່ງແຍງລົງງວຈາກຜູ້ປີກຄອງທີ່ຖືກແຕ່ງຕັ້ງ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນມາດຕາ 43 ຫາ 46 ຂອງກົດໝາຍຄອບຄົວ.

ມາດຕາ 24. ພັນທະຂອງພໍແມ່ ຫລື ຜູ້ປີກຄອງໃນການເບິ່ງແຍງລົງງວ

ພໍ ແລະ ແມ່ ມີພັນທະຂ່ວມກັນໃນການເບິ່ງແຍງລົງງວອຸກ ໄດຍບໍ່ຂຶ້ນກັບສະພາບການເປັນຜົວເມີຍ ກັນ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນມາດຕາ 35 ຂອງກົດໝາຍຄອບຄົວ.

ພໍແມ່ ຫລື ຜູ້ປີກຄອງເດັກ ຕ້ອງມີພັນທະ ສ້າງ ແລະ ສະໜອງເງື່ອນໄຂທີ່ດີໃຫ້ແກ່ເດັກ ເພື່ອໃຫ້ ເດັກມີຄຸຂະພາບແຮງແສງ, ມີການພັດທະນາ ແລະ ມີອະນາຄີດທີ່ດີ. ຖ້າວ່າ ພໍແມ່ ຫລື ຜູ້ປີກຄອງ ບະລິບ ບັນຫາໃນການລົງງວເດັກ ແລະ ບໍ່ສາມາດແກ້ໄຂບັນຫາດ້ວຍຕົນເອງໄດ້ ກໍສາມາດຂໍຄ້າປຶກສາ ແລະ ການ ຂ່ວຍເຫຼືອ ຈາກອົງການຈົດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ມາດຕາ 25. ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງລັດໃນການລົງງວເດັກ

ລັດ ຮັບຜິດຊອບເບິ່ງແຍງລົງງວເດັກ ຊຸ່ງບໍ່ມີພໍແມ່ ຫລື ຜູ້ປີກຄອງລົງງວ ຫລື ພໍແມ່ປະທັນ ດ້ວຍ ການສ້າງ ແລະ ຂະຫຍາຍສູນເຕັກກາໄພ້າ, ໄຮງຮຽນກິນນອນ ແລະ ອົ່ນງ.

**ພາກຫີ III
ການພັດທະນາເດັກ**

ໝວດທີ 1

ການສຶກສາສ້າລັບເດັກ

ມາດຕາ 26. ການຕັ້ງເສີມການສຶກສາໃຫ້ແກ່ເດັກ

ລັດ ມີນະໄຍບາຍສົ່ງເສີມ ແລະ ສ້າງເງື່ອນໄຂໃຫ້ເດັກໄດ້ຮັບການສຶກສາ ດ້ວຍການຂະຫຍາຍໄຮງຮຽນສາມັນສຶກສາ, ອາຊີວະສຶກສາ, ວິຊາຊີບ, ສູນປົກລິມີແຮງງານຫາງພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນ, ສະໜອງງຸ, ປິ່ນຕໍາລາຮຽນ, ອຸປະກອນການຮຽນ, ການສອນ ໃຫ້ນັບມືນັບພຽງໝໍ ເພື່ອພັດທະນາເດັກໃຫ້ມີຄວາມຮູ້, ຄວາມສາມາດ, ຄຸນຄົມບັດ, ພອນສະຫວັນ ແນໃສໃຫ້ເດັກເປັນຜູ້ລົບຫອດພາລະກິດປຶກປັກສຶກສາ ແລະ ພັດທະນາປະເທດຊາດຢ່າງມີປະສິດທິພາບ.

ພໍແມ່, ຜູ້ປີກຄອງເດັກ ແລະ ການຈົດຕັ້ງສັງຄົມ ມີພັນທະສົ່ງເສີມ ແລະ ສ້າງເງື່ອນໄຂໃຫ້ເດັກໄດ້ເຂົ້າໄຮງຮຽນ ແລະ ແກ້ໄຂອຸປະລັກຂັດຂວາງເດັກໃນການໄດ້ຮັບການສຶກສາ.

ມາດຕາ 27. ໄສງຮຽນເພື່ອນເດັກ

ລັດ ມີນະໄຍບາຍ ລ້າງໄສງຮຽນເພື່ອນເດັກ ຊຶ່ງເປັນທີ່ມີຄົມ ແລະ ດຸດດີງເດັກ ໃຫ້ມັກການຮ່າຮຽນ. ໄສງຮຽນເພື່ອນເດັກ ເປັນບ່ອນລ້າງລະພາບແວດລ້ອມທີ່ດີໃຫ້ແກ່ການຮ່າຮຽນ. ການສຶກສາຄົ້ນຄວາ ສໍາລັບເດັກ, ໄດ້ຮັບການເອົາໃຈໃສ່, ປິກສາຫາລື, ຂ່ວຍເຫຼືອຈາກຄູ, ມີຄວາມຮັກແງງລາມນັກຄົລະຫວ່າງນັກຮຽນ ດ້ວຍກັນ, ປິກປ້ອງເດັກ ຈາກການໃຊ້ຄວາມສຸນແຮງ, ການລົງໄຫດທາງຫ່າງກາຍ ຫລື ໄຂ້ຄ້າເວົ້າ ຫລື ການກະຫ຾ທີ່ບໍ່ເໝາະຄົມ ຊຶ່ງເປັນການແຕະຕ້ອງເຖິງກັງຕັກລືຂອງເດັກ, ປາສະຈາກການຈໍາແນກ ຫລື ການລ້າງ ແລະ ການເຮັດວຽກ ຫລື ອອກແຮງງານເກີນຂອບເຂດ.

ມາດຕາ 28. ການສົ່ງເສີມເດັກທີ່ມີພອນສະຫວັນ

ລັດ, ສ້າງຄົມ ແລະ ຄອບຄົວ ຕ້ອງສົ່ງເສີມເດັກທີ່ມີພອນສະຫວັນ ດ້ວຍການສ້າງເງື່ອນໄຂອັນສະດວກ ໃຫ້ເດັກໄດ້ໃຊ້ຄວາມສາມາດ ທາງດ້ານພອນສະຫວັນຂອງຕົນຢ່າງເຕັມສ່ວນ ໄປຄູງຄຸ້ງກັບການສຶກສາ ທີ່ວໄປ.

ມາດຕາ 29. ການສຶກສາສໍາລັບເດັກທີ່ດ້ວຍໄອກາດ

ລັດ ມີນະໄຍບາຍກ່ຽວກັບການຮຽນ ໂດຍບໍ່ເສັຍຕ່າ, ສະບັບອງການຂ່ວຍເຫຼືອທາງຕົນວັດຖຸທີ່ຈໍາເປັນ ແລະ ພົກເວັ້ນຄ່າທໍານຽມຕ່າງໆໃຫ້ແກ່ເດັກທີ່ດ້ວຍໄອກາດ, ເດັກທີ່ຢູ່ເອັດທ່າງໄກສອກຫລືກ ແລະ ເດັກທີ່ມາຈາກຄອບຄົວຫຼາຍາກ. ການສຶກສາສໍາລັບເດັກຕໍ່ງໆກ່າວ່າຈ່າຍຂໍອຍ ໃຫ້ໄດ້ຮຽນຈົບຊັ້ນປະຖົມ ແລະ ຜົກ ອົບຮົມວິຊາຊີບ.

ມາດຕາ 30. ການສຶກສາສໍາລັບເດັກພິການ

ເດັກພິການ ມີສິດໄດ້ຮັບການສຶກສາ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມວິຊາຊີບ ໂດຍປ່າສະຈາກການຈໍາແນກ ໄດຍຜ່ານນະໄຍບາຍການສຶກສາ ສໍາລັບໝີດຫຼຸກຄົນ.

ລັດ ສົ່ງເລີມ ແລະ ສ້າງເງື່ອນໄຂໃຫ້ເດັກພິການໄດ້ຮັບການສຶກສາ ແລະ ຊຸກຍູ້ໃຫ້ພາກເອກະຊົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ, ອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆ ຫ້າງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ຂ່ວຍເຫຼືອການສຶກສາ ສໍາລັບເດັກພິການ.

ມາດຕາ 31. ການສຶກສາສໍາລັບເດັກທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໄອກເອດ ຫຼື ເຊື້ອເອລໄອວີ

ລັດ ສ້າງເງື່ອນໄຂສໍາລັບເດັກທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກ ໄອກເອດ ຫຼື ເຊື້ອ ເອລໄອວີ ໃຫ້ໄດ້ຮັບການສຶກສາ ແລະ ເຂົ້າຮ່ວມກິດຈະກຳຕ່າງໆໃນໄສງຮຽນ ໂດຍບໍ່ມີການຈໍາແນກ.

ທ້າມເປີດເຕີຍການເປັນໄອກເອດ ຫລື ການຕິດເຊື້ອເອລໄອວີ ຂອງເດັກ.

សម្រាប់បង្កើត

ແຕກທຸກຄົມ ມີສິດເຂົ້າຮ່ວມໃນກົດຈະກໍາຕ່າງໆ ຫຼືເປັນການພັດທະນາຫາງຂ່າງກາຍ, ຈຶດໃຈ ແລະ
ມັນສະໜອງ ເຊັ່ນ: ກົດຈະກໍາຫາງຕ້ານການສຶກສາ, ວັດທະນະທໍາ-ສັງຄົມ, ສິນລະປະ ວັນນະຄະດີ, ກິລາກາ
ຢາກໍາ ແລະການມ່ວນຂຶ້ນຂອາເດັກ ຢ່າໃນຊູມຊົນ.

ໄຮງຮຽນ, ອີງການປົກຄອງຫ້ອງເຖິງ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການວາງແຜນ ແລະ ຈັດສະຖານທີ່ສໍາລັບກິດຈະກໍາ ທີ່ກໍານົດໄວ້ໃນວັກເຍິ່ນນີ້.

มาดตามา 33. ภาระมีต่อวันหัวเมืองอย่างเดียวในภาระปัจจุบัน

ສັດ ມີນະໂຍບາຍສົ່ງເລີມເຕັກຫຼຸກຄົນ ໃຫ້ມີການປະດິດສ້າງ ດ້ວຍການສະແດງເຈີນງານການປະດິດສ້າງສົ່ງຕ່າງໆຮອງຕົນ ທີ່ເປັນປະໄທຍດ ແລະເປັນແບບຢ່າງອັນດີໃຫ້ແກ່ເຕັກຜູ້ອື່ນ, ລະເໝີຄຳຄົດຄໍາຫັ້ນ ແລະ ມີຄ່ວນຮ່ວມໃນສ້າຄົມ ໃນການສະແດງຄວາມຂ່າຍມາດຂອງຕົນອອກດ້ວຍຮູບການຕ່າງໆ.

มาดู figura 34. ภาระมีส่วนร่วมของเด็กในการติวเก่งขึ้นทาง

ເຕັກທຸກຄົນ ມີສິດຄົ້ນຄວ້າປະກອບຄໍາເຫັນໃນການຕິກລົງບັນຫາຕ່າງໆ ທີ່ອີກຂຶ້ນມາພິຈາລະນາເຫັນຕົ້ນ ບັນຫາທີ່ພົວພັນກັບອະນາຄົດ ແລະຊາຕາກໍາຂອງຕົນ. ບຸກຄົນ ແລະການຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຕ້ອງອ່ານວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ແກ່ການປະກອບຄໍາເຫັນ ແລະພິຈາລະນາຄໍາເຫັນດ້ວຍກ່າວ ບັນພື້ນຖານການຮັ້ງຊາດາມອາຍ ແລະ ຄວາມສາມາດຂອງເຕັກໃນການຈຳແນກຄວາມຖືກຜິດ.

ພາກທີ IV

លេខគ្រា 35 និងតម្លៃរាយ ការរៀបចំការងារបិកប៉ោា និង ទំនួយពេលវេលាដែរ

ລັດ ມີນະໄຍບາຍສະກັດກົມ ແລະຕ້ານການຫາຄຸນ, ການຊູດຂີດເຕັກ ດ້ວຍການອອກມາດຕະການປົກປ້ອງ ແລະຊ່ວຍເຫຼືອເຕັກ ທີ່ມີຄວາມຄຸງຕໍ່ການຫາຄຸນ ຫລື ການຊູດຂີດ ໄດຍມອບໃຫ້ກະຊວງແຮງງານ ແລະສະຫວັດດີການສັງຄົມ ເປັນເຈົ້າການ ໂດຍປະອານລິມທີບກັບພາກສ່ວນອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (ເຊັ່ນ:

ຄາທາລະນະອຸກ, ສຶກສາ, ຍຸຕິຫ້າ, ການຕ່າງປະເທດ, ປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ, ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການລັງອື່ມ ວົງລະບຽນການ ແລະ ອອກຄ້າແນະນຳ ກ່ຽວກັບການປົກປ້ອງ ແລະ ຂ່ວຍເຫຼືອເຕັກ, ສ້າງຕັ້ງຄະນະກໍາມະການປົກປ້ອງ ແລະ ຂ່ວຍເຫຼືອເຕັກ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ລວມທັງຕິດຕາມ, ກວດກາ, ຊຸກຍູ້ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດດັ່ງກ່າວ.

**ມາດຕາ 36. ສິດ ແລະ ຫົ້າທີ່ ຂອງຄະນະກໍາມະການປົກປ້ອງ ແລະ ຂ່ວຍເຫຼືອເຕັກ
ຄະນະກໍາມະການປົກປ້ອງ ແລະ ຂ່ວຍເຫຼືອເຕັກ ມີສິດ ແລະ ຫົ້າທີ່ຕົ້ນຕໍ່ ດັ່ງນີ້:**

1. ຮັບລາຍງານ, ຊອກຮູ້ ແລະ ນໍາໃຊ້ມາດຕະການອັນສິບດ່ວນ ເພື່ອປົກປ້ອງ ແລະ ຂ່ວຍເຫຼືອເຕັກທີ່ຕົກຢູ່ໃນຄວາມສົ່ງ ແລະ ເຕັກທີ່ຕ້ອງການການປົກປ້ອງພື້ນເສດ;
2. ສ້າງເຖິ່ງອົນໄຂ ແລະ ໄທ້ການຊ່ວຍເຫຼືອແກ່ຄອບຄົວຂອງເຕັກ ທີ່ຕ້ອງການການປົກປ້ອງພື້ນເສດ ແລະ ຄອບຄົວທີ່ມີເຕັກຕົກຢູ່ໃນລະບາບຄວາມສົ່ງ ເພື່ອໃຫ້ຄອບຄົວສາມາດແກ້ໄຂບັນຫາດ້ວຍເຕີນເອງປ່າງຖືກຕ້ອງ;
3. ແມ່ນບໍ່, ຕິດຕາມ, ກວດກາຢ່າງເປັນປົກກະຕິ ກ່ຽວກັບການເບິ່ງແຍງດູແລ, ຂ່ວຍເຫຼືອເຕັກຂອງບັນດາສູນ ຫລື ສະຖານທີ່ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.
4. ເກັບກໍາສະຖິຕິ ກ່ຽວກັບເຕັກທີ່ຕ້ອງການການປົກປ້ອງພື້ນເສດ ແລະ ເຕັກທີ່ຕົກຢູ່ໃນຄວາມສົ່ງ ໃນຮອບເຂດຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນ, ສະຫຼຸບສັງລວມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານຂອງ ຕົນ ເພື່ອລາຍງານໃຫ້ຂັ້ນເທິງຊາບ ຢ່າງເປັນປົກກະຕິ.

ມາດຕາ 37. ນະໂຍບາຍ ກ່ຽວກັບການສ້າງຄອບຄົວໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ

ລັດ ສິ່ງເສີມໃຫ້ຄອບຄົວສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງດ້ວຍເຕີນເອງ ແລະ ມີຄວາມສາມັກຄືສັກແງງ, ໄທ້ການຊ່ວຍເຫຼືອແກ່ພໍ່ແມ່ ໃນການປະຕິບັດພັນຫະເບິ່ງແຍງລົງດູ ແລະ ສຶກສາອົບຮືມລູກ, ກໍານົດຄອບຄົວ ແລະ ເຕັກ ທີ່ມີຄວາມອ່ອນແຂງ ຫລື ຢູ່ໃນຄວາມສົ່ງສູງ ເພື່ອປົກປ້ອງ ແລະ ຂ່ວຍເຫຼືອ.

ການສ້າງຄອບຄົວໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ ມີເນື້ອໃນດັ່ງນີ້ :

1. ໄທ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອແກ່ພໍ່ແມ່ ເພື່ອສ້າງຄວາມສາມາດໃນການປະຕິບັດພັນຫະ ເບິ່ງແຍງລົງດູ ແລະ ສຶກສາອົບຮືມເຕັກ, ຕອບສະໜອງຄວາມຢູ່ເກີນຕີ ແລະ ຜົນປະໄຫຍດສູງຊຸດຂອງລູກ, ຂອງຄອບຄົວ, ສ້າງຄວາມສາມັກຄືພາຍໃນຄອບຄົວ;
2. ສະກັດກັນ ຜົນກະທິບຈາກພາຍນອກເຕັກຄອບຄົວ ແລະ ເຕັກ, ໄທ້ຄ່າແນະນຳ, ຄໍາປົກສາ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອທີ່ແພາະຄົມແກ່ຄອບຄົວ ແລະ ເຕັກທີ່ມີບັນຫາ;
3. ສ້າງຄວາມຮັບຮູ້ຂອງມວນຊົນກ່ຽວກັບໄພອັນຕະລາຍ ແລະ ຜົນຄະຫຼອນອັນນັ້ນບໍ່ດີຂອງການຫາລຸນ ແລະ ການຮູ້ດີເຕັກ.

ໝວດທີ 2

ການປົກປ້ອງ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອເຕັກທີ່ຕ້ອງການການປົກປ້ອງພິເສດ

ມາດຕາ 38. ການລາຍງານ

ເນື້ອເຕັກກໍາສະພາບການຕ່າງໆທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນຊຸມຊົນຂອງເຕັກ ແລະ ໃນສັງຄົມ, ຊອກຫາສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ເຕັກຕົກເປັນບຸກຄົມ ທີ່ຕ້ອງການການປົກປ້ອງພິເສດຢ່າງທີ່ວເຖິງນັ້ນ ຕ້ອງສ້າງຕາຫນ່າງປົກປ້ອງເຕັກຢ່າງຈຳວັງຂວາງ ພາຍໃຕ້ການຂຶ້ນໄຂຂອງຄະນະກໍາມະການປົກປ້ອງ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອເຕັກ.

ຕາຫນ່າງຕ້ຽງກ່າວ ມີຫົນທີ່ຕົ້ນຕໍ່ຕ້ຽງນີ້:

- ຕິດຕາມເບິ່ງເຕັກ ທີ່ຂ້າດຄວາມເອົາໃຈໃ່ເບິ່ງແຍງລັງງູດ ຫລື ຖືກເອົາຜົດເອົາປົງບັດເຕັກ;
- ເຕັກກໍາຂີ້ມູນ ແລະ ສະນິຕີ ກ່ຽວກັບເຕັກທີ່ຕ້ອງການການປົກປ້ອງພິເສດ ແລ້ວ ລາຍງານໃຫ້ຄະນະກໍາມະການປົກປ້ອງ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອເຕັກຢ່າງເປັນປົກກະຕິ;
- ໄກສຳປົກສາ, ແນະນຳ ແກ່ເຕັກທີ່ຕ້ອງການການປົກປ້ອງພິເສດ;
- ອ້ານວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ບະສານລົມທີບກັບທຸກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ກ່ຽວກັບວຽກງານປົກປ້ອງ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອເຕັກ.

ນອກຈາກນີ້ ບຸກຄົມ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ທາກາໄດ້ຮູ້, ໄດ້ເຫັນກ່ຽວກັບເຫດການ ທີ່ພາໃຫ້ເຕັກຕົກຢູ່ໃນຄວາມສົ່ງ ທີ່ຈະພາໃຫ້ມີການປົກປ້ອງພິເສດ ຫລື ເຕັກທີ່ຕ້ອງການການປົກປ້ອງພິເສດນັ້ນ ຕ້ອງແຈ້ງ ຫລື ລາຍງານເຫດການ ໃຫ້ຄະນະກໍາມະການປົກປ້ອງ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອເຕັກ ໄດ້ຍົດດ່ວນ ຫລື ໃຫ້ອົງການສືບສວນ-ອອບສວນ ຖຸກຫາກເຫັນວ່າເປັນການກະທຳຜິດຫາງອາຍາ.

ມາດຕາ 39. ການກໍານົດວິທີການປົກປ້ອງ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອເຕັກ

ພາຍຫລັງໄດ້ພືບເຫັນ ຫລື ຮັບລາຍງານວ່າ ມີເຕັກທີ່ຕ້ອງການການປົກປ້ອງພິເສດແລ້ວ ຄະນະກໍາມະການປົກປ້ອງ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອເຕັກ ຕ້ອງພິຈາລະນາຄົ້ນຄວ້າ ເພື່ອວາງແຜນການ, ກໍານົດຮູບການ ແລະ ວິທີການຊ່ວຍເຫຼືອທີ່ຈໍາເປັນແກ່ເຕັກ ໄດ້ຍົງເລື່ອຄ້າຄືດຄ້າເຫັນ, ອາຍຸ ແລະ ຄວາມສາມາດຂອງເຕັກ ໃນການຈຳແນກຄວາມຖືກຜິດ.

ມາດຕາ 40. ມາດຕະການປົກປ້ອງຮືບດ່ວນ

ເນື້ອໄດ້ພືບເຫັນ ຫລື ຮັບລາຍງານວ່າ ມີເຕັກທີ່ຕ້ອງການການປົກປ້ອງພິເສດ ເພື່ອນໍາເອົາເຕັກອອກຈາກໄພອັນຕະລາຍນັ້ນ ຄະນະກໍາມະການປົກປ້ອງ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອເຕັກ ຕ້ອງນຳໃຊ້ມາດຕະການປົກປ້ອງຮືບດ່ວນ ດັ່ງນີ້:

1. ກວດກາສະຖານທີ່ທີ່ລົງໄສວ່າມີເຕັກທີ່ຕ້ອງການການປົກປ້ອງພິເສດ;
2. ເອົາເຕັກອອກຈາກການຄຸ້ມຄອງຂອງພໍ່ແມ່ ຫລື ຜູ້ປົກຄອງ ແລ້ວນໍາເອົາເຕັກໄປໄວ້ໃນສະຖານທີ່ບອດໄພຊີວຄາວ ຫຼື ສູນຮັບຕ້ອນເຕັກ ຖ້າພໍ່ແມ່ ຫລື ຜູ້ປົກຄອງນັ້ນ ຫາກມີບັນຫາ;

3. ในก่ออະນີທີ່ເອົາເຕັກມາຈໍາກາສະຖານີທີ່ອື່ນ ດ້ວຍມອບເດັກໃຫ້ແກ່ຢື່ແມ່ ຫລື ຜູປິກຄອງ ເບິງ ແລະງຸດແລ ເນັ້ນເລັຍແຕ່ຢື່ແມ່ ຫລື ຜູປິກຄອງນັ້ນ ຫາກນີ້ບັນຫາ.

ມາດຕາ 41. ຂັ້ນຕອນດໍາເລີນການປົກປ້ອງ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອເດັກ

ໄດຍອີ່ງໄສເຖິງອັນໄຂສະພາບແວດລ້ອມຂອງເຕັກແຕ່ລະທຶນ ຄະນະກໍາມະການປົກປ້ອງ ແລະຊ່ວຍເຫຼືອເຕັກ ຕ້ອງດໍາເນີນຕາມຂັ້ນຕອນ ດ້ວຍ:

1. ເອົາເຂົ້າສູນຮັບຕ້ອນເດັກ;
 2. ໃຫ້ຄໍາປົກສາ, ຮັກສາຄຸຂະໜາບ, ສຶກສາທ່າຽນ, ປິກອົບຮົມວິຊາຊີບ ແລະ ໃຫ້ການບໍລິການອື່ນງົງທີ່ຈໍາເປັນ ເພື່ອຊ່ວຍເປັນຜູ້ລະພາບທາງດ້ານຫ່າງກາຍ ແລະ ຈິດໃຈຂອງເດັກ ໃຫ້ສາມາດກັບເຂົ້າສູ່ສັງຄົມຄົນໄໝ;
 3. ຊອກຫາພື້ນແນ່ ຫລື ຜູ້ປົກຄອງເດັກ ແລະ ສົ່ງເດັກຄົນໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວ;
 4. ໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອ ແລະ ຄໍາແນະນຳແກ່ພື້ນແນ່ ຫລື ຜູ້ປົກຄອງເດັກ ປະຕິບັດພັນຫະລົງດູ ແລະ ລຶກສາອົບຮົມລູກໃຫ້ດີ, ຊ່ວຍເຫຼືອໃນການລ້າງລາຍໄດ້, ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານການເງິນ ແລະ ອື່ນງົງທີ່ຈໍາເປັນ;
 5. ຕິດຕາມ ແລະ ຢື່ມຢາມເຮືອນທີ່ເຕັກອາໄສຄູ່ເປັນປະຈ້າ ເພື່ອກວດກາຄຸນນະພາບຂອງການເບິ່ງແຍງລົງດູເດັກຂອງພື້ນແນ່ ຫລື ຜູ້ປົກຄອງ.

ມາດຕາ 42. ທາງເລືອກ ສໍາລັບການເປົ້າແຍງລົງດູເດັກ

ការងារបៀវយោលុយ្យរួចតែក មិនមានយោលុយ្យទេ ការងារដីជាលម្អាក់រវាងការងារប៊ាខិត្តទៅការងារប៊ាខិត្ត

1. ຜົນປະໄທຍດສູງສຸດຂອງເດັກ ຕ້ອງຖືເປັນປັດໃຈຕົ້ນຕໍ່ໃນການພິຈາລະນາ;
 2. ຜູ້ປົກຄອງທີ່ຖືກແຕ່ງຕັ້ງ ຕ້ອງມາຈາກສະມາຊຸກພາຍໃນຄອບຄົວ ຫລື ຍາດໃກ້ຊີດ ທີ່ຢູ່ໃກ້ກັບເດັກ ເວັ້ນເສຍແຕ່ຫາກຮັດກັບຜົນປະໄທຍດສູງສຸດຂອງເດັກ;
 3. ຄວາມຈໍາເປັນໃນການປົກປັກຮັກສາວັດທະນະຫໍາ, ພາສາ, ສາສະໜາ ແລະ ເຊື້ອຊາດຂອງເດັກ;
 4. ການຄຸ້ມຄອງເດັກຢູ່ສະຖານທີ່ເບິ່ງແຍງລົງງຽດເດັກເຊັ່ນ: ຊຸນເດັກກໍາພັ້ນ, ໄຮງຮຽນກິບນອນ ຫລື ສະຖາບັນອັນງັນນັ້ນ ຕ້ອງຖືເປັນຫາງເລືອກສຸດທ້າຍ;
 5. ຄໍາເຫັນຂອງເດັກ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາ ບິນເນັ້ນຖານການຂັ້ງຊາ ຕີລາຄາລະດັບອາຍ ແລະ ຄວາມສາມາດຂອງເດັກໃນການຈໍາແນກຄວາມຖືກຜົດ;
 6. ເດັກທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທິບຈາກໄຣກເອດ ຫລື ເຊື້ອເອສໄອວີ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການເບິ່ງແຍງລົງງຽດ ຈາກຄອບຄົວ, ບໍ່ຄວນແຍກເಡັກອອກຢູ່ໄດ້ດັ່ງໂຈຈາກເດັກຫຼຸ້ນ ແລະ ສັງຄົມ.

ມາດຕາ 43. ການຕິດຕາມ, ກວດກາຄືນ ທ່າງເລືອກ

ຄະນະກໍາມະການປົກປ້ອງ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອເດັກ, ອົງການປົກຄອງບ້ານ ຕ້ອງຕິດຕາມ ແລະ ກວດ ກາຄືນການປະຕິບັດທ່າງເລືອກ ທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນມາດຕາ 42 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ ເດັກໄດ້ຮັບການປະຕິບັດທ່າງເລືອກປ່າງເຕັມສ່ວນ, ໄດ້ຮັບການເບິ່ງແຍງລົງງຽດ ແລະ ປົກປ້ອງຢ່າງພຽງ.

ຄຸນ ຫລື ສະຖານທີ່ອື່ນ ທີ່ຮັບເດັກເຂົ້າມາເບິ່ງແຍງລົງງຽດ ຕ້ອງຕິດຕາມ, ກວດກາຄືນ ການປະຕິບັດ ວຽກງານຂອງຕົນຢູ່ສະເໜີ ເພື່ອຮັບປະກັບໃຫ້ເດັກກັບຄືນສູ່ລັງຄົມຢ່າງມີປະລິດທີ່ຜົນໄດຍໄວ.

ໝວດທີ 3

ການສ້າງພາດເດັກທີ່ເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ແລະ ເປັນພະຍານ

ມາດຕາ 44. ສິດຂອງເດັກທີ່ເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ແລະ ເປັນພະຍານ

ເດັກທີ່ເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ແລະ ເປັນພະຍານໃນການດໍາເນີນຄະດີອາຍາ ມີສິດຕັ້ງນີ້:

- ໄດ້ຮັບການເຈົ້າລົບທ່າງດ້ານກຽດສັກສິ ແລະ ຄຸນຄ່າຂອງມະນຸດ;
- ອອກຄ້າເຫັນ ຂຶ້ງຕ້ອງໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາ ບົນເພີ້ນຖານການຂຶ້ງຊາລະດັບອ່າຍ ແລະ ຄວາມຄວາມາດຂອງເດັກໃນການຈຳແນກຄວາມຖືກຜິດ;
- ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກໝໍ່ແມ່, ຜູ້ປົກຄອງ ຫລື ຜູ້ປົກປ້ອງທ່າງກົດໝາຍໃນຫຼຸກຂັ້ນຕອນ ຂອງການດໍາເນີນຄະດີ ເພື່ອປົກປ້ອງລິດ ແລະ ດັນປະໄຫຍດອັນຊອບທ້າຂອງເດັກ;
- ໄດ້ຮັບການສັກສາຄວາມລັບ;
- ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງຈາກການບັງຄັບ, ຂຶ່ມຮູ້ ຫລື ອັນຕະລາຍຫຼຸກຮູບແບບ ລວມທັງສອນ ຊຸກຄອບຄົວຂອງຕົນ;
- ໄດ້ຮັບສິດອື່ນງໍ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍການພັດທະນາ ແລະ ປົກປ້ອງແມ່ ພົງ ແລະ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການດໍາເນີນຄະດີອາຍາ.

ມາດຕາ 45. ການສ້າງພາດເດັກ

ຖະດີ ທີ່ມີເດັກເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຫລື ເປັນພະຍານ ຕ້ອງແມ່ນເຈົ້າໜ້າທີ່ ຂອງອົງການສືບສວນ-ສອບສວນ ແລະ ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ທີ່ໄດ້ຜ່ານການຜົກອົບສິມສະເພາະເປັນຜູ້ສ້າງພາດ ໄດຍປະສານສິມທີບກັບນັກສັງຄົມລົງເຄາະ.

ໃນການສ້າງພາດນີ້ ອົງການສືບສວນ-ສອບສວນ ແລະ ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ຕ້ອງປະຕິບັດຕັ້ງນີ້:

- ມີວິທີການທີ່ນົມນວນ ແລະ ເປັນມິດຕໍ່ເດັກທີ່ເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຫລື ເປັນພະຍານ;
- ໃຫ້ພໍ່ແມ່, ຜູ້ປົກຄອງ ຫລື ຜູ້ປົກປ້ອງ ເຂົ້າຮ່ວມກັບເດັກຫຼຸກສັງ ໃນເວລາສ້າງພາດ;
- ໃຫ້ມີຫ້ອງສ້າງພາດເດັກຄະເພາະ ໄດຍປາສະຈາກການລົບກວນ;

4. ຖາມເຕັກດ້ວຍຄໍາເວົ້າທີ່ເຂົ້າໃຈງ່າຍ ແລະ ເສົາະສິນກັບອາຍ ແລະ ຄວາມສາມາດຂອງເດັກ
ໃນການຈຳແນກຄວາມຖືກຜິດ;
5. ມີວິທີການທີ່ແພາະຄົມ ເນື້ອບໍ່ໃຫ້ເຕັກມີການຕິດຕໍ່ພົວພັນ ກັບ ຜູ້ຖືກຫາ ຫລື ຈຳເລີຍ ໃນໄລ
ຍະເວລາທີ່ຄໍາພາດ.

ໝວດທີ 4

ການສະກັດກັນ ແລະ ການບໍ່ໄດ້ຮັບຕິດສິ່ງເສບຕິດ

ມາດຕາ 46. ການສະກັດກັນການຕິດສິ່ງເສບຕິດ

ສັດ ມິນະໄຍບາຍ, ວາງລະບຽບກົດໝາຍ ລະກັດກັນການຕິດສິ່ງເສບຕິດ ເຊັ່ນ: ຢາເສບຕິດ, ໜ້ຳ, ເບຍ, ຫລື ສິ່ງມີນເມົາອື່ນງ່າງ ແລະ ຊຸກຍູ້ໃຫ້ສັງຄົມ ແລະ ຄອບຄົວເຂົ້າຮ່ວມປ່າງຕັ້ງໜ້າ ໃນການສະກັດກັນຕັ້ງໜ້າ
ກ່າວ ພ້ອມກັນນັ້ນ ກໍມີວິທີການສຶກສາອົບຮືມ, ອົກສູງຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ສະຕິກ່ຽວກັບຄວາມເປັນອັນຕະລາຍ
ຂອງສິ່ງເສບຕິດ.

ມາດຕາ 47. ການບໍ່ໄດ້ຮັບຕິດສິ່ງເສບຕິດ

ສັດ ມິນະໄຍບາຍ, ສ້າງເງື່ອນໄຂ, ສິ່ງອ້ານວຍ ແລະ ຈັດຕັ້ງປິ່ນປົວ, ບໍ່ໄດ້ຮັບຕິດສິ່ງເສບຕິດ ໄປ ອົງງ່າຍໆ ອົບຮືມເຕັກຕິດສິ່ງເສບຕິດ ໄປ ອົງງ່າຍໆ ອົບຮືມເຕັກຕິດສິ່ງເສບຕິດ ໄປ ອົງງ່າຍໆ ໃຫ້ມີການເຂົ້າຮ່ວມຂອງສັງຄົມ, ໄຮງຮຽນ
ແລະ ຄອບຄົວ.

ການປິ່ນປົວ ແລະ ຮັກສາເຕັກຕິດສິ່ງເສບຕິດ ຢູ່ໄຮງໝໍ ຫລື ຊຸນບໍ່ໄດ້ຮັບຕິດສິ່ງເສບຕິດ ໃຫ້ທີ່ວ່າເປັນ
ທາງເລືອກສຸດຫ້າຍ ແລະ ບໍ່ໃຫ້ເກີນກໍານົດເວລາທີ່ຈໍາເປັນໃນການບໍ່ໄດ້ຮັບຕິດສິ່ງເສບຕິດ ແລະ ພື້ນຍູ້.

ການຮັບເຕັກຕິດສິ່ງເສບຕິດ ເຊົ້າໃນສູນບໍ່ໄດ້ຮັບຕິດສິ່ງເສບຕິດ ເຊົ້າໃນຫຼັງປະຕິບັດຕາມລະບຽບການຢ່າງເຂັ້ມງວດ
ໂດຍໄດ້ສັບອະນຸຍາດຈາກຄະນະກໍາມະການປົກປ້ອງ ແລະ ຂ່ວຍເຫດອເດັກ.

ໝວດທີ 5

ຂໍ້ຕ້າມ

ມາດຕາ 48. ຂໍ້ຕ້າມສໍາລັບເຕັກ

ຂໍ້ຕ້າມພື້ນຖານສໍາລັບເຕັກ ມີດັ່ງນີ້:

- ການເສບຢາເສບຕິດ, ການດື່ມເຫຼົ້າ, ເບຍ, ການລູບຢາ ແລະ ສິ່ງເສບຕິດອື່ນງ່າງ;
- ການບໍລິການຢູ່ຫ້ອງບັນຫຼົງ, ເຮືອນພັກ, ໄຮງແຮມ, ຮ້ານກິນດື່ມ;
- ການໃຊ້ບໍລິການຢູ່ຫ້ອງບັນຫຼົງ, ເຮືອນພັກ, ໄຮງແຮມ, ຮ້ານກິນດື່ມໃນຫາງທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ເຊັ່ນ:
ເພື່ອເສບຢາເສບຕິດ, ດື່ມສິ່ງມີນເມີນ;

- ການມົວສຸມຄື່ງລາມິກ, ດະນາຈານຕ່າງໆ;
 - ການຫລັ້ນເຕັມນອກທັກສູດການຮຽນ-ການສອນ ໃນເວລາເຂົ້າໄຮງຮຽນ;
 - ການຫລັ້ນການພະນັນທຸກປະເພດ;
 - ການຖືອາວຸດ ທີ່ລີ ວັດຖຸລະເບີດທຸກຊະນິດ;
 - ຂໍທຳມອ່ນໆທີ່ໄດ້ກໍມິດໄວ້ໃນລະບົບກິດໝາຍ.

ມາດຕາ 49. ຕີ່ທ້າມສະລັບພໍແມ່, ຜົປິກຄອງ ແລະ ບຸກຄົນອື່ນ

ຮັບການສ້າງລົບພໍ່ແມ່, ຕັດປິກຄອງ ແລະ ບຸກຄົນອື່ນ ມີຜົນງົດ:

ພາກທີ V

ໝາວດທີ 1

ເຕັການທະບ່າຜິດກົດໝາຍ

ມາດຕາ 50. ເຕັກທີ່ບໍ່ເຫັນເຖິງກະລຸນາຍ້າງອາຍາ

ເຕັກທີ່ມີອາຍຸດຳກວ່າ ສິບຫັ້າ ປີ ໂນເວລາກະທິຜິດ ຈະບໍ່ຖືວ່າເປັນຜູ້ກະທິຜິດທາງອາຍາ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນມາດຕາ 7 ຂອງກົດໝາຍອາຍາ.

ມາດຕາ 51. ສິດຂອງເວັກພາບທີ່ເຜີດກິດໝາຍ

ในกานดําบົນຄະດີອາຍາ ເລັກທີ່ເປັນຜູ້ຖືກຫາ ໜັ້ນ ເປັນຈຳເລີຍ ມີສິດຕ່ຽນນີ້:

1. ได้รับการพิจารณา นอยาด้วยความทุ่มเท ไม่ก่อประวัติการทุบตีเป็น
ภาระให้ผู้อื่นที่เข้ามายัง;
 2. ได้รับความช่วยเหลือทางด้านกิจกรรมจากทางมหาวิทยาลัยตาม
ที่ต้องการ;
 3. ได้รับความช่วยเหลือด้านกิจกรรมทางด้านกิจกรรมทางด้านกิจกรรม
ตามที่ต้องการ และ มีส่วนร่วม ที่ต้องการ เข้าร่วมในทุกชั้นตอนของการดำเนิน
กิจกรรม;
 4. ได้รับการปะติดปะต่อทางภาษาอังกฤษ ได้ยินได้ฟังภาษาอังกฤษ บังคับ และภาษาไทยต่อ
มาด้วย;
 5. ได้รับการปักป้าย แสดงถึงความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษ;
 6. ได้รับการปักป้ายทางด้านความลับ ในกรณีที่ต้องรักษาความลับ;
 7. ได้รับสิทธิ์อื่นๆตามที่ได้กำหนดไว้ในกิจกรรมต่างๆ.

ໝາວດທີ 2

กานน์แก้ไขคุณเดี๋ยวก่อนอยู่บ้านให้สานตัดสิน

ມາດຕາ 52. ການກະໜຳຜິດຂອງເດັກທີ່ບໍ່ສໍາໃຫ້ຄວາມ

ການກະທຳຜິດຂອງເດັກທີ່ບໍ່ສົງໃຫ້ສານຕັດລືມ ແມ່ນການກະທຳຜິດໃນສະຖານ ລະຫຸໄທດ ແລະ ໄກສານໄທດ ທີ່ບໍ່ເປັນອັນຕະລາຍຮ້າຍແຮງ ຂຶ່ງກິດພາຍກໍາມີດໄຫດຕັດອິດສະລະພາບຕໍ່ກວ່າ ສາມ ປີລົງມາ.

ມາດຕາ 53. ອົງການທີ່ມີສິດແກ້ໄຂ

อิฐหกมที่มีสีดังแกรนิตจะดีอย่างเด็ก ที่บ้านตัดสิน มีตั้งนี้ :

1. ໜ່ວຍໄກເຕີຍຄະດີເດັກຂັ້ນບ້ານ;
 2. ຫ້ອງການຊື່ນ້ຳເມືອງ, ແດສະບານ;
 3. ອົງການສຶບສວນ-ສອບສວນ;
 4. ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ.

ໃນກໍລະນີບໍ່ເປັນໄດ້ສ້າງຕັ້ງໜ່ວຍໄກ່ເຕັມຄະດີເຕັກຂັ້ນບ້ານ ໃຫ້ໜ່ວຍໄກ່ເຕັມຂັດແຍ່ງຂັ້ນບ້ານ
ເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບ.

มาดتا 54. วิธีแก้ไขຄະດີໄດຍບໍ່ສ່ວນ

ການແກ້ໄຂຄະດີເຕັກໄດຍບໍ່ສ່ວນໃຫ້ສານຕັດສິນ ສາມາດນໍາໃຊ້ວິທີການຕັງນີ້ :

1. ຕັກເຕືອນ, ສຶກສາອົບຮົມເຕັກກະຫຼາຍ;
2. ໃຫ້ເຕັກໄປຂໍອະໄພນຳຕູ້ຖົກເສີຍຫາຍ ດ້ວຍວິທີການອັນເໝາະສິມ;
3. ໄກ່ເຕັ້ຍລະຫວ່າງເຕັກກະຫຼາຍເພື່ອ ແລະ ຕູ້ຖົກເສີຍຫາຍ;
4. ໃຊ້ແທນຄ່າເສີຍຫາຍທີ່ເກີດຈາກການກະຫຼາຍຕະອງແກ້ໄດຍພໍແມ່ ຫລື ຕູ້ປົກຄອງ;
5. ເຮັດວຽກໃຫ້ສັງຄົມຕາມຄວາມສາມາດ ແລະ ແນາະລິມກັບອາຍຸຊອງເຕັກ.

ໝວດທີ 3
ການໄກ່ເຕັ້ຍຄະດີເຕັກ

มาดຕາ 55. ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ຂອງໜ່ວຍໄກ່ເຕັ້ຍຄະດີເຕັກຂັ້ນບ້ານ

ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ສ່ວນໃຫ້ສານຕັດສິນ ໜ່ວຍໄກ່ເຕັ້ຍຄະດີເຕັກຂັ້ນບ້ານ ມີສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຕົນຕຳດັ່ງນີ້:

1. ຕັກເຕືອນ, ສຶກສາອົບຮົມ ເຕັກກະຫຼາຍເພື່ອ;
2. ໄກ່ເຕັ້ຍຄະດີແພ່ງໆທີ່ພົວພັນກັບເຕັກ;
3. ໄກ່ເຕັ້ຍຄະດີອາຍາທີ່ເຕັກເປັນຜູ້ກະຫຼາຍເພື່ອ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນມາດຕາ 52 ຂອງກົດ
ໝາຍສະບັບນີ້;
4. ຕິດຕາມຊຸກຫຼຸກການໃຊ້ແທນຄ່າເສີຍຫາຍ;
5. ຕິດຕາມເຕັກກະຫຼາຍເພື່ອ ລວມທັງເຕັກທີ່ປະຕິບັດໄຫດແລ້ວ.

มาดຕາ 56. ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ ຂອງຫ້ອງການຍຸຕິຫ່າມີອງ, ເຫດສະບານ ໃນການໄກ່ເຕັ້ຍຄະດີເຕັກ

ຫ້ອງການຍຸຕິຫ່າມີອງ, ເຫດສະບານ ມີສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ໃນການສຶກສາອົບຮົມ, ປະນີປະນອມ
ແລະ ໄກ່ເຕັ້ຍຄະດີເຕັກ ທີ່ສິ່ງມາຈາກໜ່ວຍໄກ່ເຕັ້ຍຄະດີເຕັກຂັ້ນບ້ານ ເມື່ອງຈາກໜ່ວຍໄກ່ເຕັ້ຍດັ່ງກ່າວບໍ່ສາ
ມາດແກ້ໄຂໄດ້ຕາມມາດຕາ 55 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້ ແລະ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນມາດຕາ
79 ແລະ 80 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການດ້າເມີນຄະດີແຍງ.

ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ສາມາດຕິກລົງໄກ່ເຕັ້ຍກັນໄດ້ ຖຸ່ຄວາມມີສິດໄປຮອງພ້ອງຕໍ່ສານ.

มาดຕາ 57. ຫລັກການຂອງການໄກ່ເຕັ້ຍຄະດີເຕັກ

ໃນການໄກ່ເຕັ້ຍຄະດີເຕັກ ຕ້ອງປະຕິບັດຕາມຫລັກການເງິ່ນນີ້ :

1. ຕ້ອງມີຂຶ້ນມຸນ, ຫລັກຖານຮັດຖຸນ, ຂັກແຂນນ ແລະ ເຕັກກະຫຼາຍເພື່ອ ຮັບຮູ້ຕໍ່ການກະຫຼາຍເພື່ອຂອງ
ຕົນ;
2. ຕ້ອງມີການເຂົ້າຮ່ວມຂອງເຕັກກະຫຼາຍເພື່ອ, ພໍແມ່ ຫລື ຕູ້ປົກຄອງ ທຸກເກົ້າ;

ໝວດທີ 4

ການສືບສວນ-ສອບຖາມເຕັກ

ມາດຕາ 58. ລົດ ແລະ ຫັນທີ ຂອງອີງການສືບສວນ-ສອບສວນໃນການດໍາເນີນຄະດີເຕັກ

ການສືບສວນ-ສອບຖາມເຕັກ ແມ່ນດໍາເນີນໄດ້ອີງການສືບສວນ-ສອບສວນຄະດີເຕັກຂະເພາະ.

ໃນການດໍາເນີນຄະດີອາຍາຕໍ່ເຕັກ ອີງການສືບສວນ-ສອບສວນ ນອກຈາກຈະຕ້ອງປະຕິບັດລືດ ແລະ ຫັນທີ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການດໍາເນີນຄະດີອາຍາ ແລະ ກົດໝາຍອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລ້ວ ບັງນີ້ສືດ ແລະ ຫັນທີຕ້ອງນີ້:

1. ສະຫຼຸບ ແລະ ສົງຄະດີເຕັກໄປບ້າງໜ່ວຍໄກ່ເກີ່ຍຄະດີເຕັກຂັ້ນບ້ານ ເພື່ອແກ້ໄຂ ຖ້າເຫັນວ່າ ເປັນການກະຫ່າຜິດ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນມາດຕາ 52 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້;
2. ໄກ່ເກີ່ຍຄະດີເຕັກຢູ່ຂັ້ນຂອງຕົນ ພາຍໃນ ສາມສືບວັນ ນັບແຕ່ໄດ້ຮັບຄ້າຮອງຢ້ອງຈາກກຸ່ຄວາມ ໃນຄະດີທີ່ບໍ່ສາມາດໄກ່ເກີ່ຍຢູ່ທ້ອງການຍຸຕິທໍາເມືອງ, ໜັດສະບານໄດ້. ໃນກໍລະນີທີ່ຕົນບໍ່ສາມາດໄກ່ເກີ່ຍໄດ້ ກໍສືບສວນ-ສອບຖາມເຕັກ, ສະຫຼຸບຄະດີ ສົງໃຫ້ໄອຍະການປະຊາຊົນ ເພື່ອ ພິຈາລະນາສັງເໝືອ;
3. ສືບສວນ-ສອບຖາມ ແລະ ສະຫຼຸບຄະດີເຕັກ ເພື່ອລົງໃຫ້ໄອຍະການປະຊາຊົນ ພິຈາລະນາ ສັງເໝືອ ໃນກໍລະນີທີ່ກົດໝາຍກໍານົດໄຫດຕັດຕິດສະລະພາບແຕ່ ສາມປີ ຂັ້ນໄປ;
4. ຕິດຕາມ, ກວດກາ, ແນະນຳ ແລະ ອຸ່ມໂຄງບັນຊີເຕັກທີ່ເປັນຜູ້ຖືກຫາ ແລະ ນັກໄຫດ ທີ່ຂັ້ນກັບ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນ.

ມາດຕາ 59. ທັລັກການຂອງການສືບສວນ-ສອບຖາມເຕັກ

ໃນການດໍາເນີນຄະດີອາຍາຕໍ່ເຕັກ ອີງການສືບສວນ-ສອບສວນ ຕ້ອງນຳໃຊ້ມາດຕະການສືບສວນ-ສອບສວນ ທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການດໍາເນີນຄະດີອາຍາ ແລະ ຕ້ອງປະຕິບັດຕາມທັລັກການ ຕ້ອງນີ້:

1. ການສືບສວນ-ສອບຖາມເຕັກກະທີ່ຜິດ ຕ້ອງດໍາເນີນໄປປ່າງໜົມນວນ ແລະ ເໝາະລົມຕໍ່ເຕັກ ໄດ້ອີງຕາມໄວອາຍຸ ແລະ ຄວາມສາມາດຂອງເຕັກ ໃນການຈຳແນກຄວາມຖືກຜິດ;
2. ພໍ່ແມ່, ຜູ້ປຶກຄອງ ຫລື ຜູ້ປຶກປ້ອງອື່ນ ຕ້ອງເຂົ້າຮ່ວມຕະຫລອດການສືບສວນ-ສອບຖາມ ແລະ ການເອົາຄໍາທີ່ການຂອງເຕັກ. ພໍ່ແມ່, ຜູ້ປຶກຄອງ ຫລື ຜູ້ປຶກປ້ອງ ບໍ່ສິດໃຫ້ການແຫນເຕັກ ແຕ່ມີລິດສະເໜີບັນຫາທີ່ຕົນເຫັນວ່າບໍ່ເໝາະລົມ;
3. ການເອົາຄໍາທີ່ການຂອງເຕັກ ຕ້ອງດໍາເນີນຢູ່ໃນທ້ອງລະເພາະ ດ້ວຍວິທີການເປີດເຜີຍ ໄດ້ ປ່າສະຈາກການບັງຄັບ ຫລື ນາບຊຸ່ເຕັກ, ຫລື ກົງການໃຊ້ຄໍາເວົ້າທີ່ເປັນການແຕະຕ້ອງເຖິງ ກົງດສັກສີ ແລະ ຈິດໃຈຂອງເຕັກ;
4. ການ ສືບສວນ-ສອບຖາມເຕັກແຕ່ລະຫັງ ບໍ່ໃຫ້ໃຊ້ເວລາເກີນເກົ້າສິບນາໜີ;

5. งานสืบสวน-สอบปากคำในคดีเด็ก ต้องใช้สิ่งที่แสดงพยานใน สามสิบวัน และ สามารถได้รับเชื่อถือจากสามสิบวัน โดยการตีกลังของไอยุคากันปะฉุกชิน.

សមាគទ្យ 5

งานนี้ใช้ม้าดตามภาระภัยภัยต่อเด็ก

ມາດຕາ 60. ມາດຕະການສະກັດກົມຕໍ່ເດັກ

มาดตามงานสหภักดีต่อไป แม่นมาดตามงานที่ว่าไป ตามที่ได้ก้ามิดໄວในมาดตา 59 ຂອງ
กິດພາຍວ່າດ້ວຍການດໍາເນີນຄະດີອາຍາ ຄື:

1. กานณฑ์ติว;
 2. กานณทักษิณ;
 3. กานณจัปติว;
 4. กานณภักดีชัยพงษ์;
 5. กานณป้อมพิตติพงษ์.

ມາດຕາ 61. ການພໍາດີວເຕັກ

ໃນກໍລະນີທີ່ເຈົ້ານໍາທີ່ສືບສວນ-ສອບສວນ, ໄອຍທການປະຊາຊົນ ຫລື ອານ ໄດ້ຮັກຕິວເຕັກເຖິງສາມຮັ້ງແລວ ແຕ່ກໍບັງຂຶ່ມາໄດຍໍບໍ່ມີເຫດຜົນ ເຕັກກໍຈະຖືກພາຕິວ ພ້ອມດ້ວຍພໍແມ່ ຫລືຜູ້ປົກຄອງ.

ມາດຕາ 62. ການກັບຕົວເດັກ

ໃນກໍລະນີທີ່ຈະເປັນ ເຕັກກໍ່ຈະຖືກກັດຕົວບໍ່ເກີນ ສືບແປດຊີ່ວໄມ້ງ ຖ້າວ່າການກະທຳຜິດຂອງເຕັກນີ້ ຫາກເປັນຂັ້ນຕະລາຍຮ້າຍແຮງ ຊຶ່ງກົດເພົາຍກໍານົດໄຫດຕັດອິດສະລະພາບ ແຕ່ສາມປີ ຂຶ້ນໄປ ແລະ ຕ້ອງມີທີ່ລັກຖານໜັກແກ້ນ.

ໃນກໍລະນີທີ່ຈໍາເປັນຕົງໄດ້ວັກຕົວເດັກ ເຈົ້າໝ້າທີ່ສືບສວນ-ຄອບສວນ ທີ່ພະນັກງານຄອບສວນ
ຕົວຢ່າງຕິບຕາມຫລັກການ ດັ່ງນີ້ :

1. ແຈງໃຫ້ເດັກຊາຍກ່ຽວກັບເຫດຜົນຂອງການນັກຕົວ ແລະແນ່ນບໍາໃຫ້ເດັກຮູ້ກ່ຽວກັບສິດຂອງຜູ້ກ່ຽວຕາມກົດໝາຍ;
 2. ແຈງໃຫ້ພໍແມ່, ຕຸ້ປົກຄອງເດັກ ຊາບໄດ້ຍັນທີ ພາຍຫລັງໄດ້ນັກຕົວເດັກ;
 3. ທ້າມໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຫຼາກສູບແບບ, ການນາບຮູ້ດ້ວຍອາວຸດ ຫລື ດ້ວຍສິ່ງອື່ນ, ໄຊຄ້າເວົ້າຫຼື ທາຍາບຊັ້າ, ເພີ່ນປະໜາດ ຕໍ່ເດັກ;
 4. ຕ້ອງງານໃສ່ງເດັກໄປຫາແພດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເພື່ອກວດສະພາບຮ່າງກາຍ ແລະຈິດໃຈ ຂອງເດັກຢ່າງລະອຽດ. ຜົນຂອງການກວດຕ້ອງຮັກສາໄວ້ເປັນຄວາມລັບ ເລັ້ນເສີຍແຕ່ມີຄໍາລ້ຳຈາກພາກສ່ວນທີ່ມີສິດໝັ້ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເຫົ້ານັ້ນ;

5. ต้องรับประทานความปอดไชยญ่าเด็กในเวลาอู่นในสังคายนาที่รักกันติว;
 6. เด็กที่พิบูลรักกันติว ต้องเข้าไว้ในสังคายนาที่รักกันติวเด็กจะเป็น แล้วแต่ก่ออาจากยอดคำๆ กัน.

มาตรา 63. ภารมีจับตัวเด็ก

ການຈັບຕົວເດັກ ຕ້ອງມີຄໍາສັ່ງເປັນລາຍລັກອັກສອນ ຈາກໄອຍະການປະຊາຊົນ ຫລື ສາມເດັກເວັ້ນເຫັນແຕ່ໃນກໍລະນີທີ່ເປັນການກະທຳຜິດເຊື່ອໜ້າ ຫລື ຂີບດ່ວນ ແລະ ເປັນການກະທຳຜິດທີ່ຮ້າຍແຮງ.

โดยจะก้ามปะళາຊົນ ແລະ ສາມເຕັກ ຈະອອກຄ້າສັງຈັບຕົວເຕັກ ໃນກໍລະນີທີ່ເປັນມາດຕະການທາງເລືອກຮູດຫ້າຍຫຼັ້ານັ້ນ ຂໍ້ຕ້ອງມີເງື່ອນໄຂຄົບຖວນດ້າງນີ້:

1. តិបអីរបស់ការងារហានិធិនាក្សាយ;
 2. ផែកខ្លួនឱ្យរាយការណ៍ដោយលទ្ធផលខ្ពស់ និង កិច្ចមាយរាយការណ៍ដោយលទ្ធផលខ្ពស់;
 3. មិនធានការពាណិជ្ជកម្ម និង ឯករាយ;
 4. មិនពិនិត្យថ្លែងដោយ ផែកការណ៍ទាំងអស់ ឬ ការងារហានិធិនាក្សាយ និង កិច្ចមាយរាយការណ៍ដោយលទ្ធផលខ្ពស់ ឡើងទេ.

ในกรณีจับตัวเด็กน้อย เจ้าหน้าที่ห้ามก่อเรื่อง ต้องปะติดตามหลักการที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 62 ของกิตามาตรบัญญัตินี้.

มาตรา ๖๔ ภาระภาษีอากรเด็ก

ການເງັ້າກ້ອງພາກເຕັກ ຕ້ອາອີ້າໄສ່ເຫດຜົນ ແລະ ເຕັມໄສດ້ງນີ້:

ກ່າມືດເວລາຂອງການກັກຂັງພາງເດັກ ບໍ່ໄຫ້ເກີນ ຫຼົງເດືອນ ນັບແຕ່ວັນອອກຄ້າສັງກັກຂັງພາງ ເປັນຕົ້ນໄປ. ຖ້າຫາກເຫັນວ່າມີຄວາມຈາເປັນຕ້ອງໄດ້ສືບຄວນ-ສອບຖາມຕໍ່ໄອຍະການປະຊາຊົນ ທີ່ສາມເດັກ ອາດຈະຕໍ່ກ່າມືດເວລາການກັກຂັງພາງໃຫ້ອີກຕົ້ນໄດ້ເຫື່ອລະຫຼົງເດືອນ ແຕ່ສູງສຸດບໍ່ໄຫ້ກາຍ ສີເດືອນ ສ້າລັບການກະທຳຜິດໃນສະຖານໂທສານຸໂທດ ແລະບໍ່ໄຫ້ເກີນ ແປດເດືອນ ສ້າລັບການກະທຳຜິດໃນສະຖານຕະຮີໂທດ.

ມາດຕາ 65. ການປ່ອຍຕົວພາງເຕັກ

ການປ່ອຍຕົວພາງເຕັກຈາກການກັກຂັງພາງ ຫຼື ເປັນບູລິມະລິດໃນຂະບວນການດໍາເນີນຄະດີອາຍາໄດຍສະເພາະ ເນື້ອເຖິງອັນໄຂຂອງການກັກຂັງພາງທາງໄດ້ຕິກໄປ. ການປ່ອຍຕົວພາງ ແມ່ນດໍາເນີນຕາມຄໍາຮອງຂໍຂອງໜີ່ແມ່, ຜູ້ປຶກຄອງ ທີ່ ຍາດໄກ້ຊືດ ທີ່ ໄດຍໜັນຫຼືຂອງໄອຍະການປະຊາຊົນ ທີ່ ສານເຕັກ. ການປ່ອຍຕົວພາງເຕັກທີ່ຈໍາເປັນ ແມ່ນບໍ່ໃຫ້ມີຫລັກຂັບປະກັນ.

ໃນການປ່ອຍຕົວພາງຕາມຄໍາຮອງຂໍຂອງໜີ່ແມ່, ຜູ້ປຶກຄອງ ທີ່ ຍາດໄກ້ຊືດນີ້ ເຈົ້າໜັນຫຼືສົບສວນ-ສອບສວນ ຕ້ອງໃຫ້ຄໍາເຫັນຕໍ່ຄໍາຮອງຂໍປ່ອຍຕົວພາງເຕັກ ພາຍໃນກໍານົດເວລາຊາວສີ່ຊົ່ວໄມ້ ພາຍທັງໝົດທີ່ໄດ້ຮັບຄໍາຮອງນີ້ນັ້ນ ເປັນຕົ້ນໄປ ແລ້ວສິ່ງຄໍາຮອງດັ່ງກ່າວ ພ້ອມດ້ວຍຄໍາເຫັນຂອງຕົນ ໄປໃຫ້ໄອຍະການປະຊາຊົນ ທີ່ ສານເຕັກ ພິຈາລະນາ ພາຍໃນກໍານົດ ຊາວສີ່ຊົ່ວໄມ້. ຜັກວ່າໄອຍະການປະຊາຊົນ ທີ່ ສານເຕັກ ຕິກລົງເຫັນດີໃຫ້ປ່ອຍຕົວເຕັກແລ້ວ ກໍຕ້ອງປ່ອຍຕົວພາງເຕັກໄດ້ຫັນທີ່.

ເຕັກທີ່ຈຸກປ່ອຍຕົວພາງ ຕ້ອງຈຸກຕິດຕາມຈາກໜີ່ແມ່, ຜູ້ປຶກຄອງ ທີ່ ຍາດໄກ້ຊືດ ທີ່ໄດ້ຕິກລົງປະກັນຕົວເຕັກ.

ຄ້າລັບການກະທຳຜິດໃນສະຖານະຄະຫຼາດ ຈະບໍ່ມີການປ່ອຍຕົວພາງ.

ໝວດທີ 6

ການດໍາເນີນຄະດີເຕັກຂອງອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ

ມາດຕາ 66. ສິດ ແລະ ໜັ້າທີ່ ຂອງອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນໃນການດໍາເນີນຄະດີເຕັກ

ໃນການດໍາເນີນຄະດີອາຍາຕໍ່ເຕັກ ໄອຍະການປະຊາຊົນ ນອກຈາກຈະຕ້ອງປະຕິບັດລິດແລະ ໜັ້າທີ່ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການດໍາເນີນຄະດີອາຍາ ແລະ ກົດໝາຍອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງແລ້ວຢ້າງ ມີສິດ ແລະ ໜັ້າທີ່ຕ້ອງນີ້ :

1. ວາງມາດຕະການ ໃນຂອບເຂດສິດອໍານາດຂອງຕົນ ເພື່ອປົກປ້ອງລິດ ແລະຜົນປະໄຫຍດຂອງເຕັກ;
2. ພິຈາລະນາສິ່ງຄະດີ ໃຫ້ໜ່ວຍໄກ່ເຕັ້ຍຄະດີເຕັກຂຶ້ນບ້ານເປັນຜູ້ແກ້ໄຂ;
3. ແກ້ໄຂຄະດີຢູ່ນັ້ນຂອງຕົນດ້ວຍການໄກ່ເຕັ້ຍ, ຖ້າບໍ່ສາມາເລັດ ຈຶ່ງສັ່ງຜ້ອງໜ່າຍສານເຕັກ;
4. ພິຈາລະນາອອກຄໍາສັ່ງຈັບຕົວ, ກັກຂັງພາງ ໃນກໍລະນີທີ່ຈໍາເປັນ ແລະການກະທຳຜິດ ທີ່ກົດໝາຍກໍານົດໄຫດຕັດອິດສະລະພາບແຕ່ສາມປີຂຶ້ນໄປ;
5. ພິຈາລະນາອອກຄໍາສັ່ງປ່ອຍຕົວພາງ.

ເພື່ອຮັບປະກັນການປະຕິບັດສິດ ແລະໜັ້າທີ່ຂອງຕົນ ໄອຍະການປະຊາຊົນສູງສຸດ ອາດຈະຫຼາງຕັ້ງໜ່ວຍງານດໍາເນີນຄະດີເຕັກສະພາກ.

มาดتا 67. กារណິດເວລາໃນການດໍາເນີນຄະດີເຕັກໃນຂັ້ນໄອຍະການປະຊາຊົນ

ໄອຍະການປະຊາຊົນ ຕ້ອງລົ້ມຄວ້າ ແລະ ພິຈາລະນາຄະດີ ທີ່ໄດ້ຮັບຈາກອົງການສືບສວນ-ສອບສວນ ພາຍໃນກារນິດສືບວັນ ນັບແຕ່ວັນໄດ້ຮັບສໍານວນຄະດີເປັນຕົ້ນໄປ ແລະ ຕົກລົງດັ່ງນີ້:

1. ສັງສໍານວນຄະດີຄົນໃຫ້ອົງການສືບສວນ-ສອບສວນ ເພື່ອສືບສວນ-ສອບຖາມເນື່ອເຕີມ;
2. ສັງເໝົອງຕໍ່ສານເຕັກ.

ໃນກໍລະນີທີ່ໄອຍະການປະຊາຊົນ ຕົກລົງໄກ່ເກີຍຄະດີເຕັກຢູ່ຂັ້ນຂອງຕົນ ຕ້ອງພິຈາລະນາ ໃຫ້ລຳເລັດພາຍໃນກໍລະນີ ສາມສືບວັນ ນັບແຕ່ວັນໄດ້ຮັບສໍານວນຄະດີເປັນຕົ້ນໄປ.

ໝວດທີ 7

ສານເຕັກ

มาดຕາ 68. ການສ້າງຕັ້ງສານເຕັກ

ສານເຕັກ ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນຢູ່ແຂວງ, ນະຄອນ ດາມການອະນຸມັດຂອງຄະນະປະຈຳສະພາແຫ່ງຊາດ, ຂຶ້ນກັບສານປະຊາຊົນສູງສຸດໄດຍກົງ ແລະ ພິຈາລະນາເປັນຂັ້ນຕົ້ນ. ສ້າລັບຂຶ້ນອຸທອນ ແລະ ຂັ້ນລົບລ້າງ ແມ່ນຄະນະສານເຕັກຂອງສານປະຊາຊົນຂຶ້ນອຸທອນ ແລະ ສານປະຊາຊົນສູງສຸດເປັນຜູ້ພິຈາລະນາ.

ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ຂັ້ນສາມາດສ້າງຕັ້ງໄດ້ນັ້ນ ແມ່ນມອບໃຫ້ຄະນະສານເຕັກ ຂອງສານປະຊາຊົນ ເປັນຜູ້ພິຈາລະນາ.

มาดຕາ 69. ຄະດີທີ່ພິຈາລະນາຢູ່ສານເຕັກ

ສານເຕັກ ມີສິດພິຈາລະນາຄະດີ ດັ່ງນີ້:

1. ຄະດີອາຍາທີ່ເຕັກເປັນຜູ້ກະທຳເຜີດ;
2. ຄະດີກ່ຽວກັບແຮງງານເຕັກ;
3. ຄະດີແຜ່ງໜໍ່ຮອງຟ້ອງຕໍ່ສານກ່ຽວກັບເຕັກ;
4. ຂັ້ນແຜ່ງອື່ນງ່າງກ່ຽວກັບເຕັກ.

มาดຕາ 70. ຫລັກການດໍາເນີນຄະດີຂອງສານເຕັກ

ສານເຕັກ ຕ້ອງດໍາເນີນຄະດີຕາມຫລັກການຕົ້ນຕໍ່ ດັ່ງນີ້:

1. ການພິຈາລະນາຄະດີເຕັກ ຕ້ອງໃຫ້ມີທັງປະຊຸມສານທີ່ເໝາະລີມ ຂຶ້ງແຕກຕ່າງຈາກທ້ອງປະຊຸມສານທີ່ວໄປ ແລະ ດໍາເນີນຢ່າງປິດລັບ;
2. ເຕັກ ມີສິດເຂົ້າຮ່ວມໃນການພິຈາລະນາຄະດີ, ມີສິດຄະເໜີຄໍາເຫັນ ຂຶ້ງຕ້ອງໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາ ບັນພື້ນຖານການຊົ່ງຊາຕາມອາຍຸ ແລະ ຄວາມສາມາດຂອງເຕັກໃນການຈໍາແນວຄວາມຖືກເຜີດ;

- ພາສາ ແລະຄໍາສັບທີ່ໃຊ້ໃນສານເຕັກ ຕ້ອງແມ່ນພາສາລາວ ແລະເປັນຄໍາສັບທີ່ເຕັກເຂົ້າ ໄຈ່າຍ, ທັງເຕັກບໍ່ຮູ້ພາສາລາວ ຕ້ອງໃຫ້ມີຜູ້ແບ່ພາສາ;
- ເຕັກ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອຫາງດ້ານກົດໝາຍ ຈາກທະນາຍຄວາມ ຫລື ຜູ້ປຶກປ່ອງ ອັນ ແລະມີໜີ່ແມ່ ຫລື ຜູ້ປຶກຄອງເຂົ້າຂ່ວມນໍາ;
- ປະຕິບັດຕາມໜັກການອັນ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການດໍາເນີນຄະດີ ອາຍາ ແລະ ກົດໝາຍອັນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ມາດຕາ 71. ກໍານົດເວລາໃນການດໍາເນີນຄະດີຢູ່ສານເຕັກ

ສານເຕັກ ຕ້ອງນໍາເອົາຄະດີອກມາພື້ຈາລະນາພາຍໃນກໍານົດ ສິບຫ້າວັນ ມັບແຕ່ວັນໄດ້ຮັບຄໍາສັ່ງ ພ້ອງຂອງໄອຍະການປະຊາຊົນເປັນຕົ້ນໄປ.

ມາດຕາ 72. ການວາງໄຫດຫາງອາຍາຕໍ່ເຕັກ

ນອກຈາກປະຕິບັດຕາມໜັກການລວມຂອງການວາງໄຫດ ທີ່ກໍານົດໄວ້ໃນກົດໝາຍອາຍາແລ້ວ ສານເຕັກ ອາດຈະນໍາໃຊ້ມາດຕະການ ຫລື ວາງໄຫດ ທີ່ເໝາະສົມກັບອາຍຸ ແລະຄວາມສາມາດຂອງເຕັກ ໃນການຈໍາແນກຄວາມຮົງນິດ ດັ່ງນີ້ :

- ນໍາໃຊ້ມາດຕະການຂອງສານຕໍ່ເຕັກ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນມາດຕາ 53 (ໃໝ່) ຂອງກົດໝາຍ ອາຍາ;
- ພາກໄຫດ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນມາດຕາ 47 ຂອງກົດໝາຍອາຍາ ແລ້ວລົ້ງໃຫ້ ພໍ່ແມ່ ຫລື ຜູ້ປຶກຄອງ, ອົງການປຶກຄອງບ້ານ ສຶກສາອົບຮືມ.

ການວາງໄຫດຕັດອິດສະລະພາບໄລ່ເຕັກກະທຳຜິດ ໃຫ້ເປັນມາດຕະການສຸດທ້າຍ ເວັ້ນເສຍແຕ່ ການກະທຳຜິດໃນສະຖານຄະຊຸໄຫດ.

ຫ້າມລົງໄຫດປະຫານຊີວິດ ແລະໄຫດຕັດອິດສະລະພາບຕະຫລອດຊີວິດ ໄສ່ເຕັກກະທຳຜິດ, ໃນກໍລະນີທີ່ມີຄວາມຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ລົງໄຫດຕັດອິດສະລະພາບໃ່ເຕັກນີ້ ສານເຕັກ ອາດຈະວາງໄຫດໃ່ການ ກະທຳຜິດຂອງເຕັກເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງໄຫດ ທີ່ກົດໝາຍອາຍາໄດ້ກໍານົດໄວ້ ຫລື ສານເຕັກ ອາດຈະວາງໄຫດຕໍ່ ກວ່າໄຫດທີ່ກົດໝາຍອາຍາໄດ້ກໍານົດໄວ້ ຕາມມາດຕາ 44 ຂອງກົດໝາຍອາຍານີ້ໄດ້.

ມາດຕາ 73. ການດໍາເນີນຄະດີແພ່ງ ແລະ ຄະດີອື່ນງູ່ຂອງຄົມເຕັກ

ສໍາລັບການດໍາເນີນຄະດີແພ່ງ ແລະຄະດີອື່ນງູ່ ຂອງສານເຕັກ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການດໍາເນີນຄະດີແພ່ງ ແລະກົດໝາຍອັນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ໝວດທີ 8

ມາດຕາ 74. ສິດ ແລະ ຂໍ້າທີ່ຂອງສູນປຶກອົບຮົມລ້າລັບເຕັກກະທຳຜິດ

ເດືອນກາງທ່ານີ້ແມ່ນສົມລົງໄທດ້ດັດອິດສະພະຍາບ ຈະຖືກສົງເຂົ້າສູນເປີກອົບຮົມສໍາວັບເຕັກ.

ສູນເປົກອົບໃນມັງກວາວ ມີລືດ ແລະ ຫັ້ນທີ່ດັງນີ້:

1. ສຶກສາອົບຮົມແນວຄິດ, ຄຸນສົມບັດ, ການສຶກສາຂໍ້ຮຽນ, ຜົກອົບຮົມວິຊາຊີບ ແລະ ໄທ້ ການບໍລິການອື່ນງູ້ທີ່ຈໍາເປັນ ໂດຍສະເພາະ ດ້ວນສາຫະລະນະສຸກ ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ເຕັກເປັນ ຄືນຕີ ແລະ ລາມາດກັບຄືນເຂົ້າຄູ່ລ້ຽງຄົມ;
 2. ຈັດຕັ້ງການອອກແຮງງານ ຕາມຄວາມເໝາະລົມ ກັບອາຍຸຂອງເຕັກ;
 3. ພົວໜັນ, ຮ່ວມມື ແລະ ບະສານລົມທີ່ບໍ່ກັບອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນການເຄື່ອນໄຫວປະຕິບັດໜ້າທີ່ວຽກງານຂອງຕົນ;
 4. ປະຕິບັດສິດ ແລະ ຜົນໜ້າທີ່ອື່ນໆ ທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນກິດໝາຍ.

ການຈັດຕັ້ງ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫວຂອງສູນຜິກອົບໃມ່ສໍາລັບເດັກພະຍົກເວລີ

มาดูมา 75. ผิดกฎหมายที่ผิดในสูนผูกอิบสีม

เด็กภาษาที่ได้รับการฝึกสอนเพิ่มขึ้น มีผลดังนี้ :

1. มีบ้านเด็กเล็ก และ ได้รับอาหารป่างเมืองลิม;
 2. ได้รับเด็กป่าอยู่ป่าและลิม และ สอดส่องเด็กที่กับสังคมอาชญาด;
 3. ได้รับการบ่มเพาะความด้านสาขางานนักศึกษา, งานลูกเสือ และ ฝึกอบรมวิชาชีพ;
 4. ได้หลั่นกิจการ และ ผู้นำ;
 5. ได้พิบัติ, ผู้ปีกคอง, ผู้ปีกปีอง, ยาดพันงอ และ ญี่ป่อง;
 6. ได้รับชั้นมุนเข้าวาระที่เป็นปะโลทย์ดลหัวลับเด็ก;
 7. ได้รับการปีกปีองจากพุกสูบแบบของกานหนาลุบ;
 8. ได้รับผิดอื่นๆที่ได้กินมิดໄວในกิตญาณ.

ภาคท่า 76. ถ้อยคำนี้มีความหมายอย่างไร

ເຕັກກະທຳເມືດທີ່ນີ້ກໍຈ້າງເຂົ້າສົນພິກອົບຮົມ ມີຄວາມຮັບເຜີດຊອບຕົ້ນຕໍ່ດ້ວຍນີ້:

1. ເຄີຍືບ ແລະ ປະຕິບັດລະບຽບພາຍໃນຂອງສູນຢ່າງເຕັ້ງກັດ;
 2. ເຄີໃຈໃໝ່ເປົ້າດີນຕົນເອາໃຫ້ກາຍເປັນເຕັກທີ່ດີ;

- ເອົາໃຈໄສ່ຕໍ່ການສຶກສາຮ້າຮຽນ, ອອກແຮງງາມ ແລະ ຜິກວິຊາຂຶ້ນ;
- ເຄົາລົບ ແລະ ນັບຖືລືດຂອງຄົນອື່ນທີ່ຢູ່ໃນສະຖານທີ່ດູງວັນ.

ມາດຕາ 77. ກວດກາສູນຜິກອົບຮົມ

ລັດ ເອົາໃຈໄສ່ຕໍ່ການປະຕິບັດ ໂດຍ ນອບໃຫ້ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນລົມທີ່ບໍ່ພາກສ່ວນອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຕິດຕາມ, ກວດກາການປະຕິບັດນີ້ທີ່ຄອງສູນຜິກອົບຮົມດັ່ງກ່າວ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການຜິກອົບຮົມນີ້ ໄດ້ດໍາເນີນໄປຢ່າງຖືກຕ້ອງ ຕາມລະບຸບກົດໝາຍ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນ.

ມາດຕາ 78. ການຊູກຍູ້ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອເຕັກທີ່ອອກຈາກສູນ

ເຕັກທີ່ອອກຈາກສູນຜິກອົບຮົມດັ່ງກ່າວ ແລະ ສູນບ້ານັດພື້ນຍູ້ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການຊູກຍູ້ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອ ຈາກຄະນະກໍາມະການປົກປ່ອງ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອເຕັກ ດ້ວຍການຕິດຕາມ, ລຶກສາອົບຮົມ, ໃຫ້ຄ້າປົກສາ ແລະ ໄທ້ການຊ່ວຍເຫຼືອແກ່ເຕັກໃນການຊອກວຽກເຮັດງານທໍາ ເພື່ອໃຫ້ເຕັກໄດ້ມີໄອກາດເຂົ້າສູ່ສັງຄົມໄດ້ຢ່າວ.

ພາກທີ VI

ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດກາ ການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງເຕັກ

ມາດຕາ 79. ອົງການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດກາ

ລັດຖະບານຄຸ້ມຄອງຢ່າງເປັນເອກະພາບໃນຂອບເຂດທີ່ປະເທດ ແລະ ກວດກາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກ່ຽວຂ້ອງເຕັກ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງເຕັກ.

ລັດຖະບານມອບໃຫ້ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງແຕ່ລຸນກາງລົງຮອດຫ້ອງຖິ່ນ ເປັນຕົ້ນ ກະຊວງຍຸດທ່າ, ຄະນະກໍາມາທີ່ການເພື່ອແມ່ ແລະ ເຕັກແຫ່ງຊາດ, ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ, ສາຫາລະນະສຸກ, ລຶກສາທີ່ການ, ຖະໜາລອງຂ່າວ ແລະ ວັດທະນະທໍາ, ປ້ອງກັນຄວາມສະຫຼັບ, ການຕ່າງປະເທດ, ແນວລາວສັງຊາດ, ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ, ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນສູງສຸດ ແລະ ສານປະຊາຊົນສູງສຸດ ເປັນອົງການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດກາວຽກງານປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງເຕັກ.

ໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດກາການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງເຕັກ ແມ່ນກະຊວງຍຸດທ່າ ເປັນໃຈກາງໃນການປະສານງານລະຫວ່າງ ພາກສ່ວນຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ມາດຕາ 80. ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງອົງການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດກາ

ອົງການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດກາວຽກງານປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງເຕັກ ມີສິດ ແລະ ນັກທີ່ດັງນີ້:

1. ວາງຢຸດທະສາດ, ນະໄຍບາຍ, ລະບຽບກົດໝາຍກ່ຽວກັບການປົກປ້ອງລິດ ແລະ ຜົນປະໄຫຍດຂອງເຕັກ;
2. ໂຄສະນາ, ເຜີຍແຜ່ ແນວທາງນະໄຍບາຍ, ລະບຽບກົດໝາຍກ່ຽວກັບການປົກປ້ອງລິດ ແລະ ຜົນປະໄຫຍດຂອງເຕັກ;
3. ກໍລ້າງ, ບໍລິສຸພະນັກງານສະເພາະກ່ຽວກັບວຽກງານປົກປ້ອງລິດ ແລະ ຜົນປະໄຫຍດຂອງເຕັກ;
4. ຂັ້ນ໌, ຊຸກຍູ້, ຕິດຕາມ, ກວດກາ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແນວທາງນະໄຍບາຍ, ລະບຽບກົດໝາຍກ່ຽວກັບການປົກປ້ອງລິດ ແລະ ຜົນປະໄຫຍດຂອງເຕັກ;
5. ເຕັກກ່າສະຖິຕີ ແລະ ຂຶ້ມູນກ່ຽວກັບເຕັກ;
6. ປະສານລືມທີບກັບພາກລ່ວນຕ່າງໆກ່ຽວກັບວຽກງານປົກປ້ອງລິດ ແລະ ຜົນປະໄຫຍດຂອງເຕັກ;
7. ພິວເຕີມ, ຂ່ວມມືກັບຕ່າງປະເທດ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ກ່ຽວກັບວຽກງານປົກປ້ອງລິດ ແລະ ຜົນປະໄຫຍດຂອງເຕັກ;
8. ສະຫຼຸບ, ລາຍງານວຽກງານກ່ຽວກັບການປົກປ້ອງລິດ ແລະ ຜົນປະໄຫຍດຂອງເຕັກ ໃຫ້ລັດຖະບານຊາບ;
9. ປະຕິບັດສິດ ແລະ ຫັ້ນທີ່ອື່ນງໍ ຕາມລະບຽບກົດໝາຍ.

ພາກຫີ VII

ນະໄຍບາຍຕໍ່ຜູ້ມີຜົນງານ ແລະ ມາດຕະການຕໍ່ຜູ້ລະເມີດ

ມາດຕາ 81. ນະໄຍບາຍຕໍ່ຜູ້ມີຜົນງານ

ບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ມີຜົນງານດີເຕັ້ນໃນການປະຕິບັດກົດໝາຍສະບັບນີ້ ຈະໄດ້ຮັບການຍ້ອງຍໍ, ອຸນເຊີຍ ຫລື ໄດ້ຮັບນະໄຍບາຍອື່ນງໍຕາມລະບຽບການ.

ເຕັກຜູ້ໄດ້ ຫາກໄດ້ເປັນແບບຢ່າງຫຼືດີແກ່ໜູ້ພື້ອນ ໃນການປະຕິບັດສິດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນ ຈະໄດ້ຮັບການຍ້ອງຍໍ, ອຸນເຊີຍ ຫລື ໄດ້ຮັບນະໄຍບາຍອື່ນງໍ ຕາມຄວາມເໝາະລືມ.

ມາດຕາ 82. ມາດຕະການຕໍ່ຜູ້ລະເມີດ

ບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງທີ່ໄດ້ລະເມີດກົດໝາຍສະບັບນີ້ ຈະຖືກປະຕິບັດມາດຕະການ ຕ່າງໆເຊັ່ນ: ມາດຕະການສຶກສາອົບຮົມ, ຫາງບໍລິຫານ ຫລື ຫາງອາຍາ ຕາມແຕ່ກໍລະນີເບີ້າ ຫລື ຫັກ ລວມຫັງການໃຊ້ແກນຄ່າເສັຍຫາຍຫາງແຍ່ງ.

ມາດຕາ 83. ມາດຕະການສຶກສາອົບຮົມ

ບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ໄດ້ລະເມີດກົດໝາຍສະບັບນີ້ ຈະຖືກສຶກສາອົບຮົມ ໃນກໍລະນີເຊັ່ງນີ້:

ມາດຕາ 84. ມາດຕະການຫາງບໍລິຫານ

บุกຄิน ຫລື ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ໄດ້ລະເມີດກິດພາຍສະບັບນີ້ ຈະຖືກປັບໃໝ່ ຫລື ປະຕິບັດວິໄນ ໃນກໍລະນີດ້ານີ້:

- ការគិតមិនាគាត់ 83 ឆ្នាំ នឹងបានការសិក្សាហិរញ្ញវត្ថុដែល:
 - ការអនុយាល់ថាគារផ្ទាយទីនឹងជួយ ឬបំភូរិភាពខ្លួន, ឬយុទ្ធសាស្ត្រ ឬចំណេះដឹង ឬមិនមែនមិនមែន:
 - ការអនុយាល់ថាគារផ្ទាយមើលសុំនៅស្ថាបនិក ឬអនុវត្តន៍:
 - ការឱ្យការផ្ទាយរៀបចំឡើង ឬដែលមិនត្រូវនៅក្នុងកិច្ចការណ៍នេះ:
 - ការឱ្យការផ្ទាយរៀបចំឡើង ឬដែលមិនត្រូវនៅក្នុងកិច្ចការណ៍នេះ:

ນອກຈາກມາດຕະການທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນີ້ແລ້ວ ຜູ້ລະເມີດອາດຈະຖືກໄຈ ແລັ້ນໃບອະນຸ
ຄາດດີເປີດຈະການ.

ຄ່າປັບໃໝ່ ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນລະບຸບການສະເພາະ.

លក្ខណៈ ៨៥ រាយពិភពលោម និងវត្ថុសំគាល់សិទ្ធិខ្មែរ

บุกคืนซึ่งได้ ทางได้ยินเดียวปะทัดส่วนตัว หลัง ข้อมูลข่าวสาร ก្រែវកាបដោកທីប៉ែនផ្លូវឯកតេយ
ឡាយ, ផ្លូវឯកតេយ, ទំនើលិយ និង ប៉ែនផ្លូវឯកតេយ មិនឱ្យការពិភាក្សាថ្មីបាន នៅ តាមតើនំ នា
តំបនិ និង ដំណឹងទំនើលិយប៉ែនផ្លូវឯកតេយ និងជាជីវប៊ូល 500.000 រួច នា 2.000.000 រួច.

ມາດຕາ 86. ການເຜີຍແຜ່ລື່ງລາມິກເຕັກ

ບຸກຄົນຜູ້ໃດ ຫາກໄດ້ ຜະລິດ, ຈຳຫ່າຍ, ເຜີຍແຜ່, ບໍາເຫຼົາ, ສິ່ງອອກ, ສະແດງ ໜີ້ ຂາຍໜັງສີ, ສຸບ, ພິມວິດໄໂລ, ວິຊີດີ, ດິວິດ ແລະ ສິ່ງອື່ນງໍທີ່ລາມິກເຕັກ ຈະຖືກລົງໄທດຕັດອິດສະລະພາບ ແຕ່ ໜຶ່ງປີ ຫາ ສາມ ປີ ແລະ ຈະຖືກປັບໃໝ່ແຕ່ 2.000.000 ກີບ ຫາ 6.000.000 ກີບ.

ມາດຕາ 87. ການໃຊ້ແຮງງານເຕັກ

ບຸກຄົນຜູ້ໃດ ຫາກໃຊ້ແຮງງານເຕັກຢູ່ໃນຂົງເຂດທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ ແລະ ຜ່ານການໃຊ້ມາດຕະການ ທາງປໍລິຫານມາແລ້ວ ຫາກປໍ່ເຂັດຫລາບ ຈະຖືກລົງໄທດຕັດອິດສະລະພາບ ແຕ່ ສາມເດືອນ ຫາ ໜຶ່ງປີ ແລະ ຈະຖືກປັບໃໝ່ແຕ່ 1.000.000 ກີບ ຫາ 2.000.000 ກີບ.

ໃນກ່ລະນີທີ່ການໃຊ້ແຮງງານນີ້ ຫາກພາໃຫ້ເຕັກເສຍອົງຄະ ໜີ້ ເສັ້ອຊີວິດ ຈະຖືກລົງໄທດຕັດ ອິດສະລະພາບແຕ່ ສາມປີ ຫາ ເຈັດປີ ແລະ ຈະຖືກປັບໃໝ່ ແຕ່ 3.000.000 ກີບ ຫາ 7.000.000 ກີບ.

ມາດຕາ 88. ການປະຖົມເຕັກ

ບຸກຄົນຜູ້ໃດ ຫາກໄດ້ປະຖົມເຕັກໄດ້ຍເຈດຕະນາ ຈະຖືກລົງໄທດຕັດອິດສະລະພາບ ແຕ່ ຫີກ ເດືອນ ຫາ ສອງ ປີ ແລະ ຈະຖືກປັບໃໝ່ ແຕ່ 600.000 ກີບ ຫາ 2.000.000 ກີບ.

ໃນກ່ລະນີທີ່ການປະຖົມ ຫາກເຮັດໃຫ້ເຕັກເສຍອົງຄະ ໜີ້ ເສັ້ອຊີວິດ ຈະຖືກລົງໄທດຕັດ ອິດສະລະພາບແຕ່ ສາມປີ ຫາ ເຈັດປີ ແລະ ຈະຖືກປັບໃໝ່ແຕ່ 3.000.000 ກີບ ຫາ 7.000.000 ກີບ.

ມາດຕາ 89. ການຮ່ວມເພດກັບເຕັກ

ບຸກຄົນຜູ້ໃດ ຫາກໄດ້ຮ່ວມເພດກັບເຕັກຍິ່ງ ໜີ້ ເຕັກຊາຍ ທີ່ມີອາຍຸ ຕ່າກວ່າ ສືບແປດປີ ລົງມາຫາ ສືບຫ້າປີ ດ້ວຍການຈ່າຍຄ່າຕອບແທນ ໜີ້ ຕອບສະໜອງຜົນປະໄຫຍດດ້ວຍຮູບການໄດ້ໜຶ່ງ ຈະຖືກລົງໄທດຕັດອິດສະລະພາບແຕ່ ສາມ ເດືອນ ຫາ ໜຶ່ງປີ ໜີ້ ດັດສ້າງໄດ້ຍບໍ່ຕັດອິດສະລະພາບ ແລະ ຈະຖືກປັບໃໝ່ ແຕ່ 1.000.000 ກີບ ຫາ 2.000.000 ກີບ.

ບຸກຄົນຜູ້ໃດ ຫາກໄດ້ຮ່ວມເພດກັບເຕັກຍິ່ງ ໜີ້ ເຕັກຊາຍ ທີ່ມີອາຍຸຕ່າງວ່າ ສືບຫ້າປີ ລົງມາ ຫາ ສືບສອງປີ ດ້ວຍການຈ່າຍຄ່າຕອບແທນ ໜີ້ ຕອບສະໜອງຜົນປະໄຫຍດດ້ວຍຮູບການໄດ້ໜຶ່ງ ຈະຖືກລົງໄທດຕັດອິດສະລະພາບແຕ່ ໜຶ່ງປີ ຫາ ຫັກປີ ແລະ ຈະຖືກປັບໃໝ່ ແຕ່ 2.000.000 ກີບ ຫາ 5.000.000 ກີບ.

ບຸກຄົນຜູ້ໃດ ຫາກໄດ້ຮ່ວມເພດກັບເຕັກຍິ່ງ ໜີ້ ເຕັກຊາຍ ທີ່ມີອາຍຸຕ່າງວ່າ ສືບສອງປີ ຈະດ້ວຍຮູບການໄດ້ກ່າວມ ຖືວ່າເປັນການຂຶ້ນຂຶ້ນຫ້າຊ້າເລົາເຕັກ ແລະ ຈະຖືກລົງໄທດຕັດອິດສະລະພາບ ແຕ່ ເຈັດປີ ຫາ ສືບຫ້າປີ ແລະ ຈະຖືກປັບໃໝ່ ແຕ່ 7.000.000 ກີບ ຫາ 15.000.000 ກີບ.

ບຸກຄົນຜູ້ໃດ ທີ່ໄດ້ສະເໜີ, ຮັບເອົາ, ຈັດຫາ ໜີ້ ສະໜອງເຕັກທີ່ມີອາຍຸຕ່າງວ່າ ລົບແປດປີ ລົງມາ ໄກສະໜອງເຕັກທີ່ມີອາຍຸຕ່າງວ່າ ທີ່ໄດ້ສະເໜີ ແລະ ຈະຖືກລົງໄທດຕັດອິດສະລະພາບ ຕາມທີ່ໄດ້ກ່ານນິດໄວ້ໃນມາດຕາ 134 (ໃໝ່) ຂອງກົດໝາຍອາຍາ.

ມາດຕາ 90. ການຄ້າເຕັກ

ບຸກຄົນໄດ້ຫາກໄດ້ກະທຳຜິດ ໃນສະຖານການຄ້າເຕັກ ຈະຖືກລົງໄຫດຕັດອິດສະລະໝາບ ແຕ່ ຫ້າ
ປີ ຫາ ລືບຫ້າປີ ແລະ ຈະຖືກປັບໃໝ່ ແຕ່ 10.000.000 ກີບ ຫາ 100.000.000 ກີບ ແລະ ຈະຖືກຮັບຊັບ
ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນມາດຕາ 34 ຂອງກົດໝາຍອາຍາ.

ມາດຕາ 91. ມາດຕະການທາງແພ່ງ

ນອກຈາກໄຫດທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນມາດຕາ 85 ຫາ 90 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້ແລ້ວ ຜູ້ກະທຳຜິດຢ້າງ
ຈະໄດ້ໃຊ້ແນບຄ່າເສຍຫາຍຕ່າງໆເຊັ່ນ: ຄ່າປິ່ນປົວ, ຄ່າປິ່ວແປງຈິດໃຈ, ຄ່າປ່ວຍການ, ຄ່າເຕັມທາງ, ຄ່າ
ກິນຢູ່ພັກເຊົາ ແລະ ຄ່າເສຍຫາຍອື່ນໆ.

ພາກທີ VIII

ບົດບັນຍັດສຸດທ້າຍ

ມາດຕາ 92. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ

ລັດຖະບານແຫ່ງຄາຫາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ເປັນຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍ
ສະບັບນີ້.

ມາດຕາ 93. ດິນສັກສິດ

ກົດໝາຍສະບັບນີ້ມີດິນສັກສິດພາຍຫລັງ ເກົ່າລືບວັນ ນັບແຕ່ວັນປະຫານປະເທດແຫ່ງ ຄາຫາລະ
ນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ໄດ້ອອກລັດຖະດີລັດປະາດໃຊ້ເປັນຕົ້ນໄປ.

ຂໍ້ກໍານົດ, ບົດບັນຍັດໃດ ທີ່ຮັດກັບກົດໝາຍສະບັບນີ້ ລວມແຕ່ຖືກຍົກເລີກ.

ປະຫານສະພາແຫ່ງຊາດ

